

Deprivace a kriminalita

Deprivation and criminality

Vojtěch Jurutka

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vojtěch Jurutka**
Osobní číslo: **A13772**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Deprivace a kriminalita**
Téma anglicky: **Deprivation and Criminality**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši literatury a pramenů, které se vztahují ke zpracovávanému tématu.
2. Vymezte zkoumanou oblast (fenomenologie, etiologie) včetně právních aspektů, sociálních, psychologických a historických souvislostí.
3. Analyzujte a charakterizujte deprivaci jako jednu z příčin kriminality.
4. Tvůrčí část bakalářské práce zaměřte na syntézu; výstupy výzkumu a analytické části a využijte pro vlastní návrhy a opatření, výstupy zpracujte do grafů a tabulek.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, L.: Kriminální psychologie. 1. vydání Praha:EUROUNION s. r.o. vydavatelství právníké a ekonomické literatury, ISBN 80-85858-70-3, Praha, 1998.255 s.
2. DRTILOVÁ, J., KOUKOLÍK, F.: Vzpouora deprivantů: Nestvůry, nástroje, obrana. Nakladatel: Galén, ISBN: 978-80-7492-120-9, 2006
3. DRTILOVÁ, J., KOUKOLÍK, F.: Zlo na každý den – Život s deprivanty I.. Nakladatel: Galen, ISBN: 80-7262-088-6, 2002
4. NĚMEC, J. Psychopatie a kriminalita (Život ze dne na den). Praha: Vydavatelství a nakladatelství MV ČR Centurion, 1993
5. SPURNÝ, J.: Psychologie násilí. Eurounion, 80-85858-30-4, Praha 1996.
6. ZAPLETAL, J.: Kriminologie I,II. Policejní akademie, ISBN: 80-210-0681-1, ISBN: 80-210-0616-1, Praha 1995.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka

Ústav bezpečnostního inženýrství

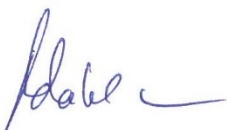
Datum zadání bakalářské práce:

3. února 2017

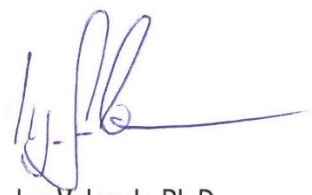
Termín odevzdání bakalářské práce:

29. května 2017

Ve Zlíně dne 3. února 2017

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

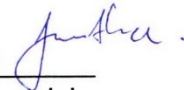
Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (*zákon o vysokých školách*), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (*autorský zákon*) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 25.5.2017

VOJTECH JURUTKA
Jméno, příjmení, podpis

---

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (*zákon o vysokých školách*), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřej-

něné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny. (3) Platí, že odezdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá deprivací jako jednou z příčin kriminality. Zaobírá se jejich vzájemným vztahem a způsoby jak na sebe mohou působit a ovlivňovat se. Vymezuje pojmy a teoreticky pojednává o dané oblasti z hledisek sociologických, psychologických, právních a kriminologických. Dále se zaměřuje na deprivaci a deprivanty. Kdo jsou takoví lidé, jakými poruchami osobnosti trpí, jak tuto poruchu diagnostikovat a jakým způsobem to ovlivňuje životy a kriminální činnost těchto jedinců. Posledním bodem je návrh prevence a dělení u deprivantů.

Klíčová slova: kriminologie, kriminalita, trestný čin, trestný zákon, delikt, delikvence, fenomenologie, patologický jev, protispolečenská činnost, kriminální (trestní) politika, pachatel, oběť, prevence, deprivace, deprivant, porucha osobnosti, antisociální porucha osobnosti, psychopatie, sociopatie, lidská normalita, Hareův dotazník.

ABSTRACT

Bachelor thesis deals with deprivation as one of the causes of criminality. It deals with their relationship and ways of acting and influencing themselves. It defines concepts and theoretically discusses the given areas from the point of view of sociological, psychological, law and criminological. It also focuses on deprivation and deprived people. Who are those people, their personality disorders, how to diagnose this disorder and how it affects the lives and criminal activity of these individuals. The last point is the proposal for prevention and division in the deprivation.

Keywords: criminology, criminality, criminal offense, criminal law, misdemeanor, delinquency, phenomenology, pathological phenomenon, anti-social activity, criminal (criminal) policy, offender, Sociopathy, human normality, the Hare psychopathy checklist.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a elektronická verze nahraná do IS/STAG, jsou totožné. Dále bych chtěl poděkovat všem vyučujícím na fakultě, kteří mne po dobu studia vedli k cíli, mnohému naučili, a pomohli mi se dopracovat až ke konci studia. Také bych chtěl poděkovat mé rodině za veškerou pomoc, důvěru a vlídnost, s jakou mne po dobu studia podporovali.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KRIMINALITA	11
1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
1.1.1 Kriminologie	11
1.1.2 Kriminalita	12
1.1.3 Trestný čin.....	12
1.1.4 Delikvence.....	13
1.1.5 Násilí	13
1.1.6 Negativní společenské jevy (patologické)	13
1.1.7 Protispolečenská činnost	13
1.1.8 Kriminální (trestní) politiky	13
1.1.9 Kontrola kriminality	14
1.1.10 Struktura kriminality	14
1.1.11 Kriminální fenomenologie	14
1.1.12 Úroveň kriminality	14
1.1.13 Stav kriminality	15
1.1.14 Rozsah kriminality	15
1.1.15 Dynamika kriminality	15
1.1.16 Kriminologická prognostika.....	15
1.2 KRIMINALITA A JEJÍ DĚLENÍ.....	16
1.2.1 Základní dělení.....	16
1.2.2 Dělení dle věku	17
1.3 KRIMINALITA (SKUTEČNÁ, ZJEVNÁ A LATENTNÍ).....	19
1.4 KRIMINÁLNÍ STATISTIKA A VÝVOJ REGISTROVANÉ KRIMINALITY ČR.....	20
1.4.1 Vývoj registrované kriminality (1989 – 2016).....	21
1.5 PACHATEL TRESTNÉHO ČINU	22
1.6 VIKTIMOLOGIE	24
1.7 PREVENCE KRIMINALITY	25
2 DEPRIVACE	27
2.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	27
2.1.1 Deprivace a deprivant	27
2.1.2 Antisociální porucha osobnosti	27
2.1.3 Psychopatická porucha osobnosti (psychopat).....	28
2.1.4 Sociopatická porucha osobnosti (sociopati).....	28
2.1.5 Lidská normalita.....	28
2.2 LIDSKÁ OSOBNOST (GENY, MOZEK, PROSTŘEDÍ).....	29
2.2.1 Definice osobnosti.....	29
2.3 PORUCHY OSOBNOSTI.....	30
2.3.1 Příčiny vzniku poruch	30

2.4	DEPRIVANTI A PORUCHY OSOBNOSTI.....	31
3	KRIMINALITA A DEPRIVACE.....	32
3.1	ANTISOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ.....	32
3.2	KRIMINÁLNÍ A NEKRIMINÁLNÍ PSYCHOPATI.....	33
3.3	KRIMINALITA A PSYCHOPATIE.....	33
4	SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	35
II	PRAKTICKÁ ČÁST	36
5	DEPRIVANTI A KRIMINALITA	37
5.1	STATISTICKÉ ÚDAJE O REGISTROVANÉ KRIMINALITĚ.....	37
5.2	STATISTICKÉ ÚDAJE VÝSKYTU DEPRIVANTŮ.....	38
5.3	ZASTOUPENÍ DEPRIVANTŮ MEZI PACHATELI TRESTNÝCH ČINŮ	39
5.4	JAK POZNAT DEPRIVANTA A JAK SE BRÁNIT.....	42
5.4.1	Jak se bránit v běžném životě.....	42
5.4.2	Hareův dotazník (psychopathy checklist).....	43
5.4.2.1	Popis dotazníku.....	44
5.4.2.2	Vyhodnocení dotazníku	45
5.5	NÁVRH PREVENCE DIAGNOSTIKOU	46
5.6	NAVRHOVANÉ DĚLENÍ U DIAGNOSTIKOVANÝCH DEPRIVANTŮ	46
5.7	VYBRANÉ NEJZNÁMĚJŠÍ PŘÍPADY	48
5.8	VYUŽITÍ POZNATKŮ V PKB (PRŮMYSL KOMERČNÍ BEZPEČNOSTI).....	51
6	SHRUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	52
	ZÁVĚR	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	57
	SEZNAM OBRÁZKŮ	58
	SEZNAM TABULEK.....	59
	SEZNAM GRAFŮ	60

ÚVOD

Bakalářská práce na téma deprivace a kriminalita má za cíl, zpracovat a analyzovat dané téma z různých hledisek (právní, sociální, psychologické, biologické a historické souvislosti). Kriminalita jako taková, byla vždy velmi diskutovaným tématem. Když se ohlédneme zpět do historie, můžeme nalézt zmínky o prvních pokusech vytvořit zákony a nějakou formu práva již tisíce let před naším letopočtem. To nám může být jasným ukazatelem, že kriminalita je a bude součástí naší společnosti. Tak jako samotné lidstvo, zaznamenávající pokrok na mnoha úrovních (sociologické, technické, apod.), se i kriminalita mění v závislostech na podmínkách, jako například na dostupné technologii, geografické poloze, státnímu zřízení, náboženstvích a morálních hodnotách dané společnosti.

Vzhledem ke skutečnostem v naší společnosti, tedy situaci, kdy kriminalita je nedílnou součástí denních událostí, ať už se kriminální chování vyskytuje u nás, v České republice, nebo ve světě, je logické se zabírat nejen prevencí a důsledky kriminality (právními dopady na kriminálně se chovající subjekt, či dopadům na samotné okolí dané kriminální činnosti a následné způsoby jak tyto důsledky řešit), ale i příčinou.

Jako jednou z příčin kriminality, lze považovat deprivaci. Deprivace je termín, který do dané oblasti zavedl český neuropatolog, spisovatel a publicista MUDr. František Koukolík, DrSc., FCMA, spolu s psychiatrickou Janou Drtilovou. V rámci práce tedy budeme hovořit o deprivaci, jako o jistém vybočení z normálu lidské mentality, poruše osobnosti. U kriminálně jednajícího jedince takové poruchy osobnosti mohou být příčinou jeho protiprávního jednání a můžeme zde zařadit dvě základní poruchy, sociopatickou poruchu osobnosti a psychopatickou poruchu osobnosti. Zejména tyto dvě poruchy, jsou primárním cílem pro zpracování a analýzu práce.

Bakalářská práce v první, teoretické části mapuje kriminalitu a tyto příčiny, vymezuje pojmy, uvádí jednotlivé souvislosti, znaky pro tyto abnormality, jejich původ, historické příklady a kauzy, a v poslední řadě, právní a sociální dopad. Praktická část se zaměřuje na výstup z načerpaných a zpracovaných dat teoretické části. Dále uvádí návrhy změn a opatření, které by mohly být použity na aktuální právní a sociální systém. V poslední řadě dostupná data a výstup vyhodnocuje, a zpracovává data a statistiky do tabulek a grafů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KRIMINALITA

V rámci první kapitoly, je důležité teoreticky zpracovat vědní obor kriminologie, zabývající se kriminalitou a vymezit pojmy s tímto oborem spjaté. Dalším cílem je určit jednotlivé oblasti a druhy kriminálních činností, jejich rozbor, právní aspekty a již aplikované zákony a opatření v naší společnosti, tedy jakým způsobem vnímáme trestní politiku. Důležitou částí, které se bude tato část zabývat je dělení kriminality a dále kriminalita skutečná, zjevná a latentní. V poslední řadě pak je součástí teoretické části i rozbor vývoje kriminality za posledních 30 let, dále pak zpracování problematiky pachatelů trestných činů, jejich obětí a následně i preventivní opatření v oblasti kriminality.

1.1 Vymezení základních pojmů

Obor, jež se zabývá kriminalitou a souvisejícími aspekty oblastí se nazývá kriminologie. Těmi nejdůležitějšími pojmy, se kterými se setkáváme v dané oblasti, jsou kriminalita, trestný čin (zločin), trestný řád či právo, delikvence, negativní společenský jev, protisociální činnost, kriminální (trestní) politika, bezpečnostní doktrína, sociální kontrola, formální a neformální subjekty, úroveň, stav a rozsah kriminality, fenomenologie, prognostika apod. Těmito pojmy se tedy bude zabývat část pro vymezení základních pojmů.

1.1.1 Kriminologie

Pojem tohoto vědního oboru je odvozen z latiny, byl zaveden až na konci 19. století, a pochází z latinského slova crimen (zločin) a řeckého logos (nauka nebo učení). Jako i další vědní disciplíny, i kriminologie vznikla z důvodů socializace společnosti, která zapříčinila narůst touhy a potřeb společnosti po poznání a vědění. Kriminologie se tedy dá definovat jako společenskovědní disciplína, která se zabývá nejen jednotlivci, ale i celou společností. V rámci jednotlivců je zde myšleno individuum, které může vystupovat jako pachatel, nebo jako oběť. Společností je zde myšlen celek, tedy sociální společnost jako taková. Cílem kriminologie je poznání negativních jevů v naší společnosti a na základě vědních metod a výzkumných technik, či moderních technologií (empirická vědní disciplína), tyto negativní jevy zkoumat. Analyzuje nejen důsledky ale i příčiny. Zaobírá se tedy danou oblast v širokém pásmu, to znamená, že se nezabývá jen samotnou kriminalitou a ochranou občanů před dopady kriminality, ale i aspekty působícími na jednotlivce a společnost, tedy se snaží mapovat kriminální prostředí. Z toho můžeme vyvodit, že výstupem kriminologie by měl být

souhrn objektivních informací a dat o kriminalitě a utvořený celek postupů a metod k její řešení a prevenci. Dalším přívlastkem kriminologie je její interdisciplinární charakter. Zasaahuje do dalších vědních oborů. Mezi nejdůležitější patří trestní právo, kriminalistika, penologie (zabývá se efektivností trestu, vliv trestu na pachatele), sociologie, psychologie, soudní (forezní) psychiatrie a pedagogika. [6]

Kriminologii lze dělit dle zaměření. Na kriminální fenomenologii (morfologie, kriminografie), ta se zabývá projevy zločinnosti (kvantum, struktura, statické a dynamické projevy), dále je to kriminální etiologie zabírající se příčinami a podmínkami vzniku kriminality, viktimologie zabírající se obětmi trestných činů a v poslední řadě je její součástí i kontrola kriminality (trestně právní normy a prevence).

1.1.2 Kriminalita

Je to souhrn trestných činů, přestupků a deliktů spáchaných v určitém časovém období ve sledované oblasti sankciovaných platným trestným právem. [7] Obecně lze tedy říci, že jde o jakékoliv nežádoucí jednání proti právně hájeným zájmům jednotlivců, nebo společnosti. Jde o patologický jev, nebo chování jednotlivců, či skupin. Jedním z produktů kriminality se tedy jeví zločin. Zločin vnímáme jako dobrovolné a vědomé spáchání činu, jež má nebezpečný nebo destruktivní společenský vliv a je definován oprávněnou institucí (v našem případě státními orgány), jako zakázané jednání. Vzhledem k tomu, že každá země má odlišnou historii, morální zásady a způsob života, se může v jednotlivých zemích považovat za trestný čin něco jiného a může se tedy i závažnost jednotlivých činů posuzovat odlišně a s jinou závažností či dopady. [8]

Pojetí kriminality, se často dělí na pojetí legální (juristické), což znamená, že je ve shodě s právně trestním pojetím, nebo je vnímáno za pomoci sociálního pojetí, které se na trestný čin dívá jako na čin společensky škodlivý, antisociální a nepřípustný pro společnost. Kriminalita, je pak souhrnem těchto trestných činů v určité oblasti a za určité časové období. [8]

1.1.3 Trestný čin

Označení trestný čin se užívá pro jednání, kdy pachatel poškozujee nebo ohrožuje státní mocí chráněné zájmy. Tyto trestné činy posléze trestá. Pojem přestupek se užívá pro méně závažné trestné činy a v rámci toho jsou pak i mírněji trestány. [9]

1.1.4 Delikvence

Do kriminality zahrnujeme taktéž spáchané trestné činy a přestupky dětmi (mladšími 15 let) a osobami zbavenými svéprávnosti z různých příčin (nepříčetnost, demence, psychické onemocnění či poruchy a pod...). Oblast těchto trestných činů nazýváme delikvence. Do delikvence nespadá kriminální činnost deprivantů (deprivace není brána jako nemoc). [7]

1.1.5 Násilí

Násilí hodnotíme jako negativní sociální fenomén. Jedná se především o patologický jev, kdy mezi konkrétním jedincem a okolím probíhá negativním způsobem interakce. Zahrnujeme zde veškeré aktivity, kde jedinec či skupina reguluje vztahy se sociálním okolím, způsobem, jež vnímáme jako agresivní, manipulativní či násilné jednání. [5]

1.1.6 Negativní společenské jevy (patologické)

Do této oblasti spadají jevy často nekriminálního rázu. Jedná se o jevy, které se odlišují od společenských norem a hodnot a mají negativní dopad a mimo to se projevují svojí trvalostí, množstvím a velmi často jsou vodítkem k pozdější kriminální činnosti. Mezi nejčastější negativní jevy řadíme drogové závislosti, prostituci nebo gamblerství. [7]

1.1.7 Protispoločenská činnost

Tento pojem zahrnuje veškeré výše vymezené pojmy vyjma kriminologie. Jedná se o činnost, která má negativní dopad na společnost. [7]

1.1.8 Kriminální (trestní) politiky

Kriminální nebo trestní politika se v rámci geografické polohy, historie, státního zřízení a morálních hodnot dané oblasti (státu), může lišit. Obecnou definicí kriminální (trestní) politiky máme na mysli hlavně veškerý souhrn opatření dané společnosti za cílem co nejvíce eliminovat trestnou činnost na svém území. Řadíme zde veškerá opatření, zvolenou společenskou strategii a taktiku pro zamezení trestné činnosti za pomoci kriminologického výzkumu, určitých postupů pro vyhodnocení situace, porovnávání historických dat, a různých analýz (statistická, porovnávací, analogická, a pod). V druhé řadě se jedná o aplikaci norem trestního práva a kontroly či usměrňování kriminality státními orgány. [7]

Součástí kriminální politiky je bezpečnostní doktrína státu, která je jakýmsi teoretickým souhrnem všech základních zásad a směrnic a jejich odůvodněním, tedy dalo by se to specifikovat jako nauka nebo učení o těchto zásadách, které jsou již zažity a ověřeny a můžeme je tedy považovat za dogmata naší společnosti. Těmito zásadami a směrnicemi by se měla činnost těchto státních orgánů řídit. [7]

1.1.9 Kontrola kriminality

Kontrolou kriminality rozumíme kontrolu veškerých individuí či subjektů v naší společnosti, které se přímo či nepřímo účastní chodu společnosti. Hlavním cílem je dosažení konformity (přizpůsobení se převažujícímu názoru) mezi občany v dané společnosti. Důsledkem potřeby této vyžadované konformity je samotná socializace společnosti. Kontrola kriminality je podkategorie sociální kontroly a subjekty této kontroly dělíme na **formální** (státní subjekty, tedy policie, soudy a pod) a **neformální** (rodina, škola, a pod). [7]

1.1.10 Struktura kriminality

Na strukturu kriminality lze pohlížet jako na kvalitativní ukazatel vyjadřující podíl jednotlivých druhů kriminální činnosti a jejich zastoupení v rámci všech registrovaných kriminálních činů spáchaných v určitém časovém úseku na určitém vytyčeném území. To umožňuje vytvořit přehled hlavních druhů a forem kriminality a kdo jsou pachatelé (věk, pohlaví, profese, vzdělání, a pod). [8]

1.1.11 Kriminální fenomenologie

Zabývá se stavem, strukturou a dynamikou kriminality a vychází z kriminálních statistik. [8]

1.1.12 Úroveň kriminality

Úrovní kriminality máme na mysli její rozsah poměřený četností nositeli tohoto jevu. Je vyjadřována v indexu (koeficientech). Například na určitý počet obyvatel, kteří jsou ale trestně odpovědní. V posledních letech se v České republice index uvádí v poměru k veškerému obyvatelstvu naší země. Vzorec pro výpočet indexu kriminality I:

$$I = \frac{\text{počet trestných činů nebo pachatelů}}{\text{počet obyvatel na geograficky vymezeném území}} \cdot 100\,000 \text{ (10\,000, 100)} \quad [8]$$

1.1.13 Stav kriminality

Stav kriminality obecně vyjadřuje četnost, tedy kvantitativní charakteristiku všech trestných činů nebo pachatelů v absolutních číslech. Taková charakteristika pak obsahuje obecné, vnější znaky kriminality, dále rozsah a výskyt kriminálního chování. Jedná se o počet spáchaných trestných činů (pachatelé, kteří trestné činy spáchali), za jednotku času (rok), v předem stanovené geografické oblasti. [8]

1.1.14 Rozsah kriminality

Rozsah kriminality je pak dán počtem úkonů (počet trestných činů a počet pachatelů) v absolutních číslech. Tyto údaje jsou nám samy o sobě k ničemu, a je potřeba s nimi nakládat v kombinaci s dalšími údaji, aby byly použitelné v širším zkoumání. [8]

1.1.15 Dynamika kriminality

Dynamika kriminality nám zpracovává trestnou činnost a její vývoj. Tak jako dochází k pohybu a vývoji společnosti, tak i kriminální činnost zaznamenává jisté změny a odchylky. Proto je důležité sledování trendů a vývoje či úrovně kriminality. Dynamika kriminality má za cíl poznat kriminalitu jako celek, který se neustále vyvíjí a v rámci časových bloků tyto změny zaznamenávat (tyto časové bloky se nejčastěji udávají v desítkách let). Výstupem pak je analytické zpracování dynamiky kriminality, pro něž se využívají pojmy, jako tendence nebo trend kriminality. V rámci tohoto zkoumání se dynamika kriminality zaměřuje buďto na kriminalitu jako celek, nebo na jednotlivé sektory kriminální činnosti. [8]

1.1.16 Kriminologická prognostika

Definována jako vědní obor, zabývající se principy, zákonitostmi, metodami a formou vývoje budoucí kriminální činnosti. Prognózu kriminality členíme na dvě základní formy, prognózu individuální a hromadnou. Dále je můžeme dělit dle času, do časových úseků na krátkodobé (1 – 3 roky), střednědobé (3 – 5 let) a dlouhodobé (5 a více let). [8]

Individuální prognóza se pokouší předpovídat možné budoucí jednání kriminální povahy u jedince (recidivního), tedy individuální predikce či předpověď. Uplatňuje se přede-

vším v trestněprávní kontrole kriminality a napomáhá při rozhodování soudů o tvrdosti uvalené sankce na pachatele nebo o rozhodnutí o předčasném podmíněném propuštění, apod. [8]

Hromadná prognóza se zabývá předpovídáním kriminální činností a zaměřuje se na vytyčenou oblast zkoumání. Touto oblastí může být geograficky vytyčená oblast, určitý usek času, různé skupiny obyvatelstva, nebo také samotné druhy či formy kriminálních činností. Na jejím základě se pak staví při vytváření strategií a taktik pro zefektivnění kontroly a prevence kriminality. [8]

1.2 Kriminalita a její dělení

Kriminalitu a její pojetí v naší společnosti, už jsme si nastínili v kapitole vymezení pojmů, a proto v této kapitole zmíníme jen to, že předmětem kriminologie je trestný čin samotný a v rámci toho můžeme říct, že kriminalita je tedy jevem globálním, tedy obecně rozšířeným ve společnosti. V rámci této kapitoly přejdeme přímo k dělení. V základu se dělí kriminalita na obecnou, hospodářskou, vojenskou a zbývající. Často se dělení opírá o věk pachatele, pak se dělí na kriminalitu dětí, mladistvých a dospělých. Dále lze dělit kriminalitu dle předmětu kriminálního jednání, zdali je či není násilného charakteru, nebo na základě tvrdosti sankce uvalené na pachatele. V rámci bakalářské práce se tedy budeme zabírat hlavně základním dělením a dělením dle věku pachatele. [10]

1.2.1 Základní dělení

Základní dělení kriminality zahrnuje tedy obecnou kriminalitu, která je nejrozšířenější, hospodářskou, v poslední době také kybernetickou, která se velmi rychle rozšiřuje v rámci vývoje IT technologií a v poslední řadě vojenskou spolu se zbývající. V rámci BP se tedy budeme zabírat hlavně obecnou a hospodářskou, které mají největší spojení s termínem deprivace.

Obecná kriminalita, je kriminalita, se kterou se běžný občan setkává nejčastěji a je to rozšířený patologický jev, který je nejvíce zkoumán a kontrolován. [8]

Zahrnuje:

- Majetkový charakter kriminality (patří zde např. krádeže a majetkové podvody).

- Násilná kriminalita a trestné činy (zde patří např. ublížení na zdraví, vražda, znásilnění, a pod).
- Porušení či omezování osobní svobody [8]

Hospodářská kriminalita a její definici je nesnadné jasně určit a vymezit. Existuje mnoho názorů a pojetí, které se svým obsahem liší. Přes tuto skutečnost se dá říci, že hospodářská kriminalita je brána jako nebezpečné jednání pro společnost, které obsahuje prvky trestných činů a je namířeno proti ekonomické sféře. Zahrnuje některé typizované trestné činy, jako jsou například kartelové trestné činy, podvodné taktiky, falešné firmy, počítačové zločiny, podvody ke škodě věřitelů, celní trestné činy, burzovní a bankovní trestné činy a trestné činy proti životnímu prostředí. Skutkové podstaty trestných činů v této oblasti lze dělit na 4 oblasti, kterými jsou trestné činy proti hospodářské soustavě, proti hospodářské kázní, proti měně a trestné činy daňové. V poslední řadě zde patří i trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, ochranných známkách vzorech a vynálezech a proti autorskému právu. [8]

Ve většině případu je páchána hospodářská trestná činnost individuálně, ale najdou se i případy kdy se do trestné činnosti zapojuje celá skupina lidí. V takovém případě už se může jednat o organizovaný zločin, ale není to pravidlem. [8]

Oblastí této trestné činnosti často bývá státní, družstevní nebo zahraniční sektor obchodu dále nevýrobní sekce nebo potravinářský průmysl. [8]

1.2.2 Dělení dle věku

Kriminalitu musíme také dělit podle věku pachatele. Tuto skutečnost je důležité brát v úvahu hlavně z důvodu vývoje lidské mentality v závislosti na věku. Jako příklad kontrastu nám poslouží už jenom představa chování pachatele, který je v předškolním věku a pachatel který je plně vyspělý jak fyzicky, tak psychicky. [11]

Kriminalita dospělých se vyznačuje především pácháním přestupků nebo trestných činů. Jako dospělou osobu považujeme osobu, která dovršila 18 roku života. V této kategorii se dále pohlíží i na mladší populaci dospělých, která je vymezena věkovým rozmezím 18-24 let. [11]

Kriminalita mladistvých je další věkovou kategorií v kriminalitě, zde se jedná o osoby ve věkovém rozmezí od 15 do 18 let a často se tato kriminalita nazývá jako juvenilní delikvence. Toto věkovém období je pro mladého člověka často kritické, formuje se zde osobnost a často i další smět, který se člověk bude ubírat. Velkým činitelem, který má vliv na dospívajícího člověka jsou vrstevníci a rodina. Často stačí, aby jeden z těchto činitelů byl destruktivně naladěný, a výsledný vliv může mít katastrofální výsledky. Vrstevníci často ovlivňují vývoj mladistvých skrze trendy, dále chování cílené na uchválení pozornosti, tedy slangově „frajeřinky nebo machrování“. To se může dít v různých situacích jako například ve škole, mimo školu, je to věk kdy začínají mladiství chodit na party a večírky, a to dává prostor pro alkohol, kouření, lehké drogy a v horších případech i těžké drogy. Tato skutečnost může zásadním způsobem ovlivňovat chování jednotlivce. Jde o jakousi formu skupinového ovlivňování. Dalším důvodem může být i špatná výchova, zanedbání, špatný vzor v otci či matce, nebo obecně rozkol v rodině (problémy, hádky, alkohol, a pod). Tyto projevy delikvence řeší speciálně určené soudy pro mladistvé. Nejčastější projevy delikvence u mladistvých tedy jsou:

- násilné projevy (proti skupině či jednotlivci),
- užívání alkoholu a drog (toxikománie),
- výtržnictví, vandalismus či krádeže,
- řízení motorových vozidel bez oprávnění,
- prostituce,
- gamblerství. [11]

Dětskou kriminalitu nazýváme jako dětskou delikvenci, predelikvenci nebo prekriminalitu. Věkové rozmezí je stanoveno do 15 let života. Příčiny těchto patologických jevů mohou být stejné jako u kriminality u mladistvých a je třeba preventivního přístupu. Na rozdíl od mladistvých jsou zde přítomny znaky, které u starších pachatelů nacházíme poněkud méně často. Těmito znaky máme na mysli neplánovanost, spontánnost a menší míra promyšlenosti deliktů. Patologické jevy u této skupiny obyvatelstva (u jednotlivců či skupin), jsou zařazeny převážně do kategorie majetkové kriminality (drobné krádeže doma, v obchodech, ve školách, apod.), dále je zde značné procento výskytu drogových závislostí (alkohol, cigarety, drogy), a v poslední řadě je tu velmi malé procento zastoupení násilných činů. [11]

1.3 Kriminalita (skutečná, zjevná a latentní)

Kriminalitu skutečná zahrnuje kriminalitu zjevnou a latentní. Kriminalita zjevná vychází z kriminalistických statistik, tedy se jedná jen o kriminalitu registrovanou, která byla evidovaná a vyšla najevo. Jde o část kriminality skutečné. Další část kriminality se nazývá latentní tedy skrytá, a o takové kriminalitě se trestní řízení a příslušné orgány nedozví a nelze jí tedy nijak evidovat. [8]

V rámci kriminologie a kriminality se můžeme setkat s pojmy černá a šedá čísla. Tyto dva pojmy se v odborné literatuře používají pro latentní kriminalitu. Černá čísla tato literatura využívá jako označení pro kriminalitu, jež nebyla zaznamenána orgány působícími v trestním řízení a čísla šedá označují kriminalitu, která sice byla zaevidována, ale nebyl zjištěn její původce. [8]

Množství a dopad latentní kriminality je velmi negativní pro vnímání společnosti formální i neformální kontroly kriminality. Výsledkem vyšší latentní kriminality může být klesající důvěra v kontrolní subjekty a snižující se tolerance poškozených a budoucí navýšení a zpřísnění kontroly kriminality. Nicméně velikost a množství latentní kriminality je těžké určit a proto se dá jen odhadovat na základě kvalifikovaných dohadů její kvantitu. Na základě toho vznikla řada výzkumů a metod pro zjišťování informací a dat o latentní kriminalitě, mezi které řadíme:

- výzkum informátorů (dotazování se jiných osob),
- případná výpověď o vlastní trestné činnosti,
- viktimizační výzkum. [8]

Latentnost, jež je rozsahem latentní kriminality se liší v závislosti na druhu kriminality. Je tomu tak z důvodů odlišné míry tolerance občanů a i závažnosti a rozsahu trestných činů. Další věcí ovlivňující vnímání latentní kriminality je i fakt, že každý trestný čin může vycházet najevo snáz či obtížněji, a proces pak má vždy odlišnou časovou prodlevu mezi zjištěním trestného činu a následnému objasnění (jedná se například o nízké latentnosti u vražd, a naopak vysokou například u sexuálního zneužívání či úplatkářství). Problém při objasňování může mít kořeny například v neochotě podat oznámení o trestném činu nebo neochotě podání svědectví. Dále to mohou být problémy se zábrany (strach, stud, apod.) nahlásit sexuální delikt poškozenou osobou. Mohou zde být faktory jako zainteresovanost na trestném činu, strach ze msty, neochota udávat či samotná nedůvěra v činnost orgánů v trestním řízení. Předpokládá se, že u trestných činů, které mají vysoké procento objasněných případů,

je latentnost nízká a u naopak neobjasněných případů vysoká. Paradoxem se pak může zdát, že například v hospodářské kriminalitě, kde se nachází vysoké procento objasněných případů, je naopak latentnost vysoká. Tato skutečnost je závislá ve vysoké míře na kriminální citlivosti obyvatelstva. V rámci skutečností výše popsaných, zůstává důležitým faktem, na který nesmíme zapomenout, že nemůžeme chápat kriminalitu zjevnou a skutečnou jako jeden pojem. Zdroji pro informace registrované kriminality jsou oficiální databáze a statistiky formálních subjektů kontroly kriminality. [8]

1.4 Kriminální statistika a vývoj registrované kriminality ČR

Pro jasný přehled a evidenci kriminálních statistik a následného monitorování vývoje kriminality České republiky, se veškeré údaje archivují na příslušných místech jednotlivých formálních institucí kontroly kriminality (policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňské služby). Tyto statistiky jsou autonomní soustavy. Sestávají se ze tří samostatných institucí: Policejní prezidium ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR. Systém se snaží o sjednocení systému statistik, ale přesto jsou mezi nimi značné rozdíly. Jednotlivé rozdíly se pak vyznačují zdrojem sběru, způsobem sběru a zpracováním těchto statistik. To je pak vymezováno postavením a předpisy jednotlivých orgánů a jejich zaměřením. [8]

V první řadě zde máme **policejní kriminální statistika**, která eviduje všechny informace a podrobnosti o zjištěné, registrované kriminalitě. Trestné činy a pachatele eviduje dle jasně určených kritérií (dle druhu kriminality, dle původce, dle okolností, apod.). Sleduje i míru objasněných a neobjasněných případů. [8]

Důležitým evidenčním systémem je **Evidenční statistický systém kriminality (ESSK)**. Jedná se o počítačovou databázi vedenou Policejním prezidiem, do které se zapisují za pomocí formulářů informace o trestných činech a veškeré důležité podrobnosti. [8]

Další uložště záznamů a statistik o kriminalitě je vedeno **Ministerstvem spravedlnosti ČR**, které zaznamenává statistiky zastupitelství a soudů. Zde se eviduje i jaký trest byl uložen, opatření a způsob vyřízení dané věci. [8]

V poslední řadě nesmíme opomenout **statistiky Vězeňské služby ČR**, kde se ukládají informace typu, jak probíhal výkon trestu, chování jedince, apod. [8]

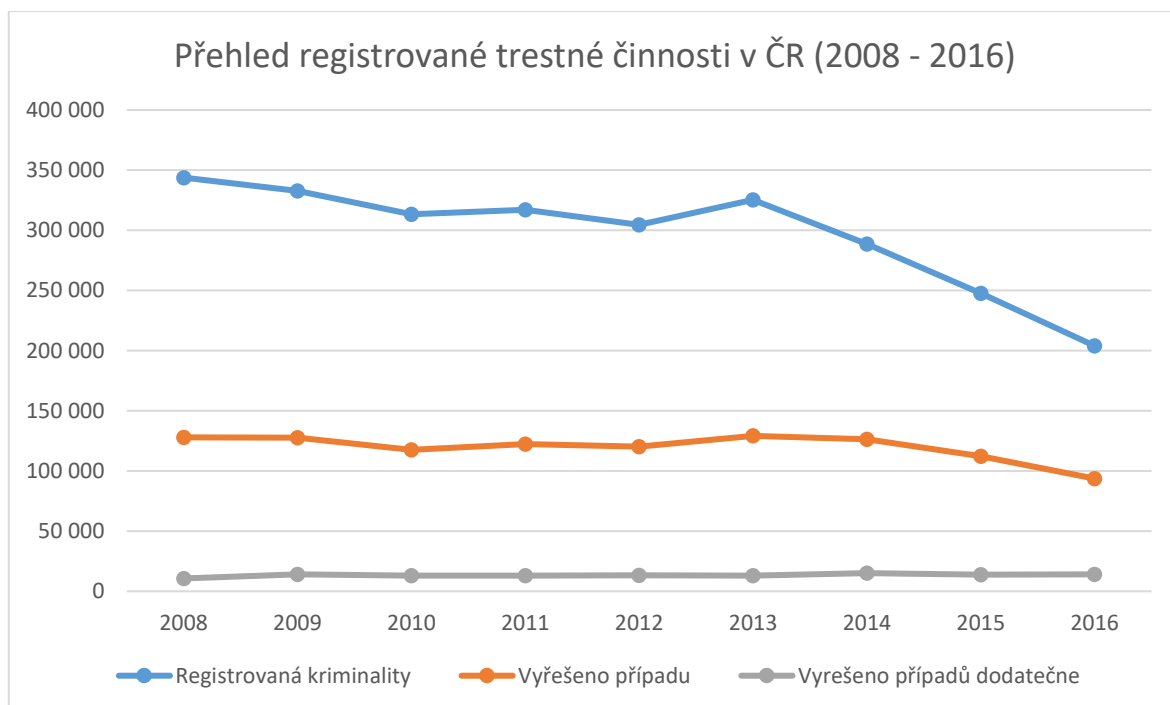
Vedení a ukládání statistických údajů je nepředstavitelně důležitá součást kriminalistiky a kriminologie. Nejde jen o jedinečný zdroj informací o všem, co zahrnuje aktuální

kriminalita, ale i minulost a vývoje trendů v chování a co do četnosti kriminální chovajících se individuů. [8]

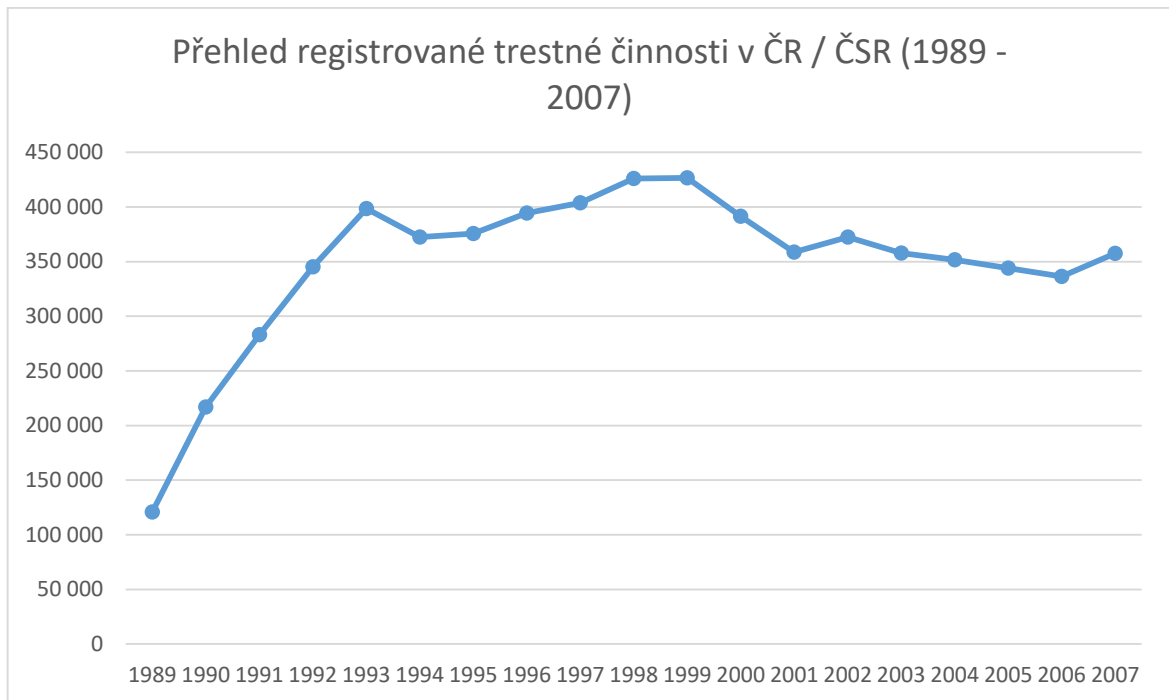
1.4.1 Vývoj registrované kriminality (1989 – 2016)

Vývoj zaznamenaný Policií ČR od roku 1999, který je znázorněn na grafu 1 a 2, naznačuje, že kriminalita na území České republiky zaznamenává trend poklesu. Vzhledem k historickému nárůstu na počátku 90. let, můžeme hodnotit tuto skutečnost kladně. Otázkou ale zůstává, proč od roku 1989 zaznamenáváme takový razantní nárůst registrované kriminality. Tento nárůst měl hned několik příčin:

- otevření hranic,
- nevyhovující legislativa,
- amnestie,
- rozpad Jugoslávie a SSSR,
- benevolentní postoj k pobytu cizinců na území ČR,
- snadné zakládání firem, žádná kontrola,
- nekontrolované hranice ČR. [7]

Graf. 1.: Registrovaná trestná činnost v ČR 2008 – 2016 [zdroj: www.policie.cz]

Graf. 2.: Registrovaná trestná činnost v ČR / ČSR 1989 – 2007 [8]

Údaje o jednotlivých druzích kriminality za poslední období (rok 2016) a zastoupení mužů a žen v této kriminalitě pak budou řešena v kapitolách 5.1 a 5.3.

1.5 Pachatel trestného činu

Jednou z dalších věcí na kterou se v rámci posuzování kriminality musíme zaměřit je samotný pachatel. Z hlediska kriminologického pojetí se jedná o osobu páchající trestný čin, a toto pojetí nezahrnuje pouze tyto osoby ale i osoby s nízkým věkem, nebo nepřičetné, ovlivněné duševní poruchou či nemocí. Dále se musí posuzování kriminálního jednání ohlížet na jedince či skupiny se sklony k patologickým společenským jevům, jako jsou alkoholismus, prostituce, toxikomaniaci, gambleři a extrémisté. Veškeré tyto skupiny populace jsou podrobeny zkoumání a poznatky pak slouží k posuzování a odhalování trestné činnosti. Využití tedy spočívá nejen v kontrole trestní činnosti a kriminality, ale i v rámci vynucování trestního práva, a dalších odvětví kriminologie jako jsou kriminalistika, soudní psychiatrie, penologie, apod. [7]

V rámci toho všeho se pohlíží na osobnost pachatele, jako na jednu z relevantních složek ke zkoumání a jako faktor, který je třeba zohlednit. Osobnost pachatele se zde chápe jako organický celek, který je nedílnou součástí lidského života formovaný podmínkami so-

ciální oblastí a společnosti ve které se pachatel narodil, vyrůstal a žil. Jedná se o jeho biologickou a duševní podstatu. K1 V rámci toho vzniklo odvětví kriminologie, které se zabývá typologií pachatele. [7]

Typologie pachatele, tedy tříděn, se zabývá multifaktorovým zkoumáním pachatele. Zabývá se tím, co je pachatel zač, jeho osobností, v jakých a za jakých podmínek trestný čin spáchal, vliv blízké i široké společnosti a nastavenými podmínkami. V této oblasti vzniklo několik teorií, které mají za cíl uchopit osobnost pachatele, rozdělit a deklarovat jeho znaky a vlastnosti, a ty pak kategorizovat do skupin pro lepší pochopení a charakterizaci. Tyto skupiny znaků a vlastností se zaměřují na tři základní charakteristiky:

- Biologické charakteristiky
- Psychologické charakteristiky
- Sociologické charakteristiky [7]

U biologických charakteristik se posuzuje i genofond pachatele, ten je jakýmsi zdrojovým kódem, který programuje vlastnosti člověka (vzhled, vlastnosti, predispozice k chorobám, apod.). Geny tvoří 5% DNA člověka, a zbytek DNA šroubovice je tvořen takzvanými spínači, které jsou ovlivněny zvenčí, podmínkami ve kterých člověk vyrůstá a žije. Psychologické a sociologické faktory pak jsou ovlivněny jak sociálním prostředím, tak úrovní vzdělanosti, výchovou, náboženstvím, přístupem k informacím, a v poslední řadě i vlastními či vštípenými názory na samotné negativní chování. V mezilidských vztazích je jedinec vystaven dalším vlivům, kladným či záporným pro jeho vývoj a je zde velké riziko vzniku negativních vlivů na vývoj osobnosti (rodina, blízké okolí, spolužáci, apod.). Další nezanedbatelným faktorem, který působí je i sociálně politické prostředí, které určuje postoj a politiku s jakou je nahlíženo na různé chování. Jedná se o tvoření různých norem, morálních zásad, celkový postoj a soudržnost pravidel. Můžeme tedy říct, že kriminalita je multifaktoriálně podmíněná činnost a nevzniká na základě pouze jediného předpokladu. [7]

Do typologie můžeme zahrnout i kriminální recidivu, protože se jedná o spáchání činu, již trestaným pachatelem. U tohoto pachatele je vysoké procento pravděpodobnosti výskytu predispozic na různých úrovních charakteristik (biologických, psychologických a sociologických). Na recidivu se pohlíží hned ze čtyř směrů. V první řadě je to trestně právní pojetí, kdy toto pojetí říká, že recidivista je osoba páchající trestný čin po té, co již byla za jeden trestný čin pravomocně odsouzena v minulosti. Druhým pojednáním je kriminolo-

gický náhled na recidivisty. To říká, že opětovné spáchání trestného činu je známkou recidivy, aniž by pachatel musel být v minulosti za spáchaný čin souzen. Penologické pojednání zase definuje recidivu, jako situaci kdy se pachatel dostane do výkonu trestu odnětím svobody nejméně po druhé. V poslední řadě se mluví o recidivě jako o pramenu informací o pachateli, jež jsou součástí kriminálních statistik. [7]

Otázkou psychiky pachatele se zabývá obor policejní psychologie (tento pojem u nás není zcela běžný oproti jiným evropským zemím). Obor řeší problematiku chování a prožívání situací, které zasahují a narušují zákonnost, veřejný pořádek a bezpečnost. [1]

1.6 Viktimologie

Tato součást kriminologie se zabývá oběťmi a jako obor se začínala rozvíjet až od 50. let 20. století. Je třeba si dávat pozor a nezaměňovat pojem oběť, s pojmem poškozený. Viktimologie zde jasně deklaruje, že obětí je fyzická osoba, a zabývá se tedy hlavně její osobností, vztahy mezi pachatelem a obětí, a sehranou úlohou oběti ve spáchané trestné činnosti. Úlohou viktimologie je především zkoumání procesu viktimizace, procesu odhalování, šetření a soudní projednávání výše zmíněných předmětů zkoumání. Dalším cílem je zajistit pomoc obětem (snaha o odškodnění či rehabilitace), a prevence či ochrana před viktimizací občanů. Viktimizace je proces, kdy se z občana (potencionální oběť), skutečně stává za jistých podmínek oběť. Souhrn všech předpokladů, které mohou zapříčinit přeměnu občana v oběť, nazýváme viktimnost. Stejně jako můžeme počítat index kriminality, existuje vzorec pro výpočet indexu viktimizace, který je dán podílem obětí na určitý počet obyvatel v určitém časovém úseku a určité geografické rozloze. [7]

Veškeré údaje o obětech trestných činů se zpracovávají a třídí. To posléze umožňuje využívat typologii obětí. Tyto oběti se dají dělit na oběti, které mají vlastní podíl na své viktimizaci (svým chováním nebo příslušností k jistým sociálním skupinám, nebo oběti, které nemají podíl na jejich viktimizaci. Samozřejmostí je, že ať už oběť má podíl na viktimizaci, či nikoliv, nezajišťuje to pachateli zproštění viny. Zdrojem informací o obětech jsou kriminální statistiky, formulář o trestném činu, soudní spisy a viktimologické výzkumy. Povinnost pomáhat obětem, a taky jeden z důvodů proč vznikl tento vědní obor, pomohla zajistit Deklarace OSN a základní principy spravedlnosti ohledně obětí trestných činů. Z nevládních organizací pak máme nejvýznamnější organizaci s názvem Bílý kruh bezpečí. [7]

1.7 Prevence kriminality

Význam prevence kriminality je v dnešní době již velmi dobře znám a prevence v této oblasti je neodmyslitelnou součástí veškerých komplexních sociálních skupin. V minulosti byl vždy věnován kus pozornosti prevenci kriminality, ale až v dnešní moderní společnosti tato prevence zaznamenala velmi rychlý nárůst a vývoj. Demokratické společnosti si až ve 20. století uvědomily náročnost a nákladnost defenzivního charakteru reakce na spáchaný trestný čin, a proto přistoupili k preventivnímu přístupu. Preventivní přístup zahrnuje aktivní a ofenzivní způsoby prevence, který má spíše dlouhodobý účinek v rámci budoucnosti a ve výsledku se jeví i jako méně nákladný způsob jak preventivně čelit kriminalitě. Prevence kriminality obsahuje veškerou aktivní činnost, tvorbu opatření, snahu o oslabení či úplnou eliminaci vstupních podmínek nebo prostředí vhodných pro páchání trestné činnosti. Existují **tři základní pilíře prevence kriminality:**

- sociální prevence,
- situační prevence,
- viktimologická prevence. [7]

Sociální prevenci, lze popsat jako aktivní způsob prevence se širokým zaměřením a působením v celé společnosti. Hlavním zaměřením je zde eliminace a omezování negativních společenských jevů, jako jsou nezaměstnanost, prostituce, toxikománie, extremismus, gamblerství či snižování počtů bezdomovců. Jde v hlavní řadě o zlepšování životních podmínek ve společnostech a tím omezit negativní vliv na jedince, který by mohl znamenat pozdější kriminální podmíněný výstup chování tohoto jedince (či skupiny). Velkou roli zde hrají: snaha o vysoký stupeň konformity, právní řád, normy, zákony, vyhlášky, a jejich respekt a vymáhání příslušnými orgány. Dalšími významnými činiteli v sociální prevenci zastupují samotná rodina, dále pak školní, zdravotní a sociální systém. V poslední řadě nelze opomenout důležitost médií, jako jedním z nástrojů sociální prevence. [7]

Situační prevenci se má na mysli soubor všech opatření a vynaložených prostředků pro omezení nebo eliminaci možných příležitostí ke spáchání trestných činů. V situační prevenci se nejvíce používají technické prostředky bezpečnosti, organizační a režimová opatření, prostředky fyzické ostrahy a v poslední řadě také administrativní opatření. Dá se tedy hovořit o strategiích, které mají za cíl znemožnit, odradit nebo alespoň navýšit požadované úsilí nebo riziko spojené s pácháním trestné činnosti, nebo v druhé řadě snížit užitek pro pachatele. [7]

Viktimologická prevence zahrnuje proces, který má za cíl dosáhnout poučení, či načerpání nových znalostí konzultací a výslechem obětí trestných činů. Druhým cílem je vytvořit a vybavit osoby s vyšším potenciálem proto se stát obětí prostředky na jejich obranu (pepřový sprej, alarmy, apod.). [7]

V rámci **viktimologické prevence** členíme tuto prevenci na:

- primární,
- sekundární,
- terciální. [7]

Primární prevencí je nepřímá strategie, jak dosáhnout snížení četnosti trestných činů, a zahrnuje především zlepšení podmínek ve společnosti. [7]

Sekundární prevence zahrnuje široký záběr cílených činností. Je přímou strategií, která je cílená na rizikové skupiny, sociálně slabé skupiny, ale také na ochranu aktiv obecně, jež jsou v zájmu pachatelů trestné činnosti. [7]

Terciální prevence je taktéž přímou strategií jak omezit kriminalitu. Cílem je kriminální populace a eliminace recidivy u pachatelů. Také se pokouší zabránit opakovanému útoku na oběti. Snaha školit oběti, informovat nebo vycvičit tak, aby se podobný incident neopakoval. [7]

Účinnost prevence se nedá snadno měřit či posuzovat. Je mnoho faktorů, které kriminalitu v dané oblasti ovlivňuje, může to být dobře odvedená práce ze strany policie, nebo efektivní program prevence, nebo se jen změnil trend kriminality a posunul se do latentní sféry činnosti. Úspěšnost se ale dá s přehledem zaznamenat u některých druhů kriminality, jako například u majetkové kriminality, kde se dá nahlížet do statistik a podle toho situaci hodnotit a podle toho analyzovat výstup a hodnotit zda byla zavedená opatření úspěšná. [7]

2 DEPRIVACE

V následující kapitole bude věnována pozornost deprivaci, jako jedné z příčin kriminality. Jednat se zde bude hlavně o tom, co vlastně deprivace znamená v rámci kriminality, jaké druhy deprivace v dané oblasti existují, její příčiny, výskyt a růst vlivu, znaky a způsoby detekce. Kapitola bude mít za cíl obsáhnout oblast a vymezit pojem deprivace v kriminálním prostředí ze sociálních, psychologických a biologických hledisek a příčin. V další řadě bude pojednávat o nejznámějších případech deprivace. Dalším důležitým bodem je zde dělení na kriminální a nekriminální deprivanty.

2.1 Vymezení základních pojmů

Vymezení pojmů v této kapitole slouží hlavně k seznámení s terminologií a uvedení čtenáře do dané problematiky, protože pojem deprivace či deprivanti, nejsou zcela běžně používané pojmy. V rámci toho zde ale budou vysvětleny pojmy, jako jsou antisociální porucha osobnosti, psychopatická porucha osobnosti, sociopatická porucha osobnosti, lidská normalita a další.

2.1.1 Deprivace a deprivant

Deprivace pochází z latinského privo, což má za význam slovo „zbavit“, a v české formě se deprivace odvodila od anglického deprive, tedy odepřít (něco někomu). Deprivanti jsou pak tedy lidé kteří z různých příčin (biologických, psychologických nebo sociokulturních) nedosáhli lidské normality nebo v rámci negativních vlivů a podmínek o ní přišli. [2]

2.1.2 Antisociální porucha osobnosti

Antisociální poruchou osobnosti máme na mysli takovou poruchu osobnosti, které se říká anetická (necitlivá) psychopatie. Je to taková porucha osobnosti, jež se vyznačuje nedostatkem empatie, nedostatkem lítosti, nebo také pohrdáním druhých lidí. Může být v kombinaci i s jinými poruchami (např. se schizofrenií). Používá se pro ni zkratka ASPD (v angličtině antisocial personality disorder). Nejedná se o nemoc, nýbrž o jakýsi druh zmrzačení či změny osobnosti člověka. [12]

2.1.3 Psychopatická porucha osobnosti (psychopat)

Další ze závažných poruch osobnosti, která je závažnější než poruchy neurotické. Tato porucha obsahuje jisté povahové odchylky osobnosti od té normální. V užším slova smyslu se jedná o poruchu se znaky antisociální poruchy osobnosti či její těžší formy. V dalším pojetí se tato porucha dá definovat jako obecná porucha osobnosti, a můžeme v ní nacházet tyto znaky osobnosti: narcistická, histriónská (od slova hysterický), paranoidní, schizoidní, kompulzivní, vyhýbavá, závislá nebo hraniční osobnost. Psychopat je pak člověk trpící touto poruchou. První známky psychopatie se mohou objevit ve velmi mladém věku, a doprovází člověka po celý život s mírnými poklesy intenzity v pozdějším věku. [13]

2.1.4 Sociopatická porucha osobnosti (sociopati)

Další z poruch osobnosti člověka, kterou se budeme zabývat. Znaky této poruchy jsou víceméně přítomné abnormality v chování vůči okolnímu prostředí a společnosti. Dále jen sociopati, trpící touto poruchou, se vyznačují často kritickými vztahy s okolím (špatné sociální vztahy a adaptabilita). Sociopati mají problém se přizpůsobit svému okolí a vinu za tento problém pro ně nese samozřejmě vždy někdo další. Často se u nich vyskytuje špatné, hrubé či až sadistické násilné chování proti zvířatům. Projevy sociopatie jsou časté a nenadálé, a sociopat podléhá čas od času pocitu sebezklamání. První známky můžeme pozorovat na člověku už od 13 let věku. [14]

2.1.5 Lidská normalita

Definice lidské normality provází potíže odnepaměti. Střetává se zde mnoho názorů spousty odborníků, které se dostávají do menších či větších střetů. V rámci práce je důležité tento pojem ale nějakým způsobem stanovit. Z teoretického hlediska lze na lidskou normalitu pohlížet jako na zdravý jedince, který se neodchyluje od souboru statických průměrů. Dále se na to dá pohlížet jako na proces. V praktické úrovni můžeme pohlížet na normalitu nebo optimalitu člověka vyjádřenou a definovanou jako míru adaptace (psychosociální), která se vyjadřuje 81 – 100 bodovou stupnicí. Ta popisuje a zkoumá fungování člověka psychologicky, sociologicky a profesionálně. Krom tohoto pohledu existují další teorie pohledů na lidskou normalitu či optimalitu, mezi ně patří: normalita jako zdraví (nepřítomnost psychopatologických příznaků), normalita jako utopie (Freudovský pohled na normální ego jako na utopii), normalita jako soubor statických průměrů v mnoha rozměrech, normalita jako proces (celoživotní vývoj – to co je normální v dětství, není zcela normální v dospělosti) a

v poslední řadě pragmatický pohled na normalitu, kde je normalita chápána jako chování nebo stavy, k jejichž zvládnání nejsou potřeba psychologové či psychiatři. (život s deprivanty). [2]

2.2 Lidská osobnost (geny, mozek, prostředí)

Geny, náš mozek a jeho funkce spolu s naší osobností, to je arzenál, se kterým každý den musíme žít. Do jisté míry lze popsat tyto součinitele a jejich výsledné projevy jako statistickou funkci, která za pomoci navzájem se ovlivňujících genů a prostředí generuje to, čím jsme. Nejen že geny deklarují stavbu našeho mozku a zároveň se stávají i řídicími jednotkami pro jeho údržbu, ale geny také ovlivňují dlouhodobé změny. Činnost genů je jedna z možných příčin všech změn v činnosti mozku. Tyto změny mohou právě nastartovat navzájem se ovlivňující faktory ze strany prostředí, směrem k našim genům. To vše je velmi složitý proces a zkoumání této oblasti je stále v počátku. Existují zde rozsáhlé vazby mezi prostředím, kulturou, sociálními vztahy, psychikou, funkčními systémy v mozku, nervovými buňkami a v poslední řadě geny. Je zde velké množství faktorů, a každý z nich může být katalyzátorem změn. To vše utváří a formuje osobnost každého z nás. Víme tedy, co naši osobnost ovlivňuje. Otázkou zůstává jak správně definovat osobnost. [3]

2.2.1 Definice osobnosti

V dnešní době již existuje velké množství pohledů a pojetí lidské osobnosti. Ta nejrozšířenější zní: „*rysy osobnosti jsou trvalé způsoby, jimiž jedinec vnímá, přemýšlí, a vztahuje se jak k okolí, tak k sobě samému, přičemž tyto způsoby vnímání, přemýšlení a vztahování jsou zřejmé v širokém rozsahu významných osobních a sociálních souvislostí*“. [3] K popisu osobnosti se pak používá pětirozměrový nebo sedmírozměrový model. Genetici současnosti jsou ve shodě názoru, že dědičnost genů určuje okolo 42% z pětirozměrného modelu osobnosti. 7% osobnosti pak určuje vliv prostředí a zbývající procenta náleží vlivům nasdíleným, zcela náhodným, nebo se jedná o chybovost měření. Proto můžeme s velkou citlivostí tvrdit, že dědičnost má velmi důležitou a zásadní roli ve formování osobnosti člověka. Určitě ale nesmíme brát tuto skutečnost jako dogma. Nejedná se o určité vykazování znaku na tomto základě, ale o statistickou pravděpodobnost s jakou se jednotlivé znaky osobnosti projeví v dalším pokolení. [3]

2.3 Poruchy osobnosti

V dnešní době poruchy osobnosti v rozvinutých zemích činí podíl kolem 11% populace a jsou vnímány hned několika způsoby. V rámci tématu se ale budeme zabývat hlavně antisociálními poruchami osobnosti (psychopatie a sociopatie), které v rámci socializace společnosti jsou nebo mohou být velmi negativními činiteli v rámci společenského soužití. Touto poruchou jsou postiženi přibližně 3% mužské populace a 1% ženské populace. Důležitou skutečností je, že nelze slučovat pojmy antisociální porucha osobnosti a antisociální chování dospělých lidí, kteří mohou být duševně nemocní a tyto symptomy těchto poruch nevykazují. Dalším zásadním rozdělením antisociálního chování je jeho úroveň, kterou lze rozdělit na mikro a makro úroveň. Lze říci, že někteří dospělí jedinci vykazují některé znaky antisociální poruchy osobnosti, ale to ještě nemusí nutně znamenat, že jde o nositele těchto poruch. Další problematikou je tzv. medikalizování těchto jedinců, tedy nemusí se jednat přímo o onemocnění nebo poruchu. V rámci poruch osobností, je důležité vědět, že se nepovažují za onemocnění, ale za jakýsi odchýlný stav (zmrzačení). Pro představu je důležité říci, že v rámci poruch se nejedná jenom o tyto poruchy, které jsou důležitými aspekty pro zkoumání kriminality těchto jedinců, ale že existuje velká řada dalších poruch, mezi něž patří: afektivní labilita, úzkostnost, surovost, poruchy poznávání, poruchy chování, nutkavost, potíže s identitou, nejisté vazby, potíže s intimitou, narcismus, opoziční porucha, odmítání, omezené (sebe)vyjadřování, odmítání, sebepoškozování, sociální vyhýbání, vyhledávání podnětů a podrobnost. [3]

U jedinců, kteří jsou nositeli těchto antisociálních poruch osobnosti, lze říci, že přibližně 4% populace vyspělých států jsou nositeli antisociální poruchy osobnosti, přičemž 4% z této populace trpí antisociální poruchou osobnosti (sociopati) a pouze 1% z této menšiny trpí psychopatickou poruchou osobnosti (psychopati). Důležité je také vědět, že všichni psychopati vykazují znaky antisociální poruchy osobnosti, ale ne všichni sociopati vykazují všechny znaky psychopatické poruchy osobnosti. [3]

2.3.1 Příčiny vzniku poruch

Příčin poruch je opět multifaktorová záležitost a příčin se ve většině případů dá nalézt celá řada. Příčiny můžeme dělit na tyto tři základní druhy: dědičnost, poškození stavby a činnosti mozku a nepříznivé vlivy prostředí v raném věku. [3]

Dědičnost

Jedná se o riziko výskytu poruch nebo onemocnění u příbuzného. Jedná se o první stupeň příbuzenských vazeb, tedy u otce, matky, biologických sourozenců. [3]

Poškození stavby a činnosti mozku

Zde se jedná o rizikové vlivy, které mohou vznikat při těhotenství či při porodu a mohou způsobit tyto poruchy či nemoci na základě poškození či pozměněné stavby mozku a jeho činností. Příčiny mohou být například: porodní poranění dítěte, asfyxie (změny v mozku při nedostatku kyslíku), nízká porodní váha, mnohočetná těhotenství, alkoholismus nebo drogy užívané matkou při těhotenství, přemíra stresu, apod. [3]

Nepříznivé vlivy v raném věku dítěte

Období, které takto může ovlivnit dítě, vymezujeme do 15 roku života dítěte. Mezi tyto vlivy řadíme například těžké rodinné vztahy (časté hádky rodičů, střety či fyzické násilí), rané bití dítěte, opakované kruté chování rodičů či pěstounů, hmotné nedostatky, těžké citové stresy a vydírání, šikana. [3]

2.4 Deprivanti a poruchy osobnosti

Deprivanty nazýváme lidi, kteří z nějakých důvodů (biologických, psychologických či sociokulturních) nedosáhli normality citové či hodnotové, nebo o tyto normality přišli. Ve většině případů se ale nejedná o ztrátu intelektuální abnormality. Proto se tyto deprivanti neoznačují jako jedinci s onemocněním, nýbrž jako jedinci v určitém směru neúplní, nepovedení či zmrzačení. V poslední době se zaznamenává epidemický výskyt deprivantů, a je možné že příčinou je samotný charakter doby a charakter naší společnosti. [2]

Hlavními znaky deprivantů a měřítko podle čeho je posuzujeme je jejich osobnost, která není schopná sebezaměrování, což je chápáno jako být sám sebou (autonomie), dále je to neschopnost dlouhodobé kooperace ve skupině či jakékoliv práce v celku. Samozřejmě existuje celá řada možných znaků, kterými se mohou deprivanti projevovat. Jako nejdůležitější ale pro nás jsou právě poruchy chování a osobnosti a jejich patologické chování. [2]

3 KRIMINALITA A DEPRIVACE

V této kapitole se budeme zabývat hlavně projevy a dopady deprivace na jednotlivce i společnost. Jedná se především o antisociální chování jedinců, kriminálně či nekriminálně se chovající psychopaty či sociopaty a samotné působení psychopatů a sociopatů v kriminalitě.

3.1 Antisociální chování

Antisociální chování lze definovat jako takové chování, které porušuje zažitě normy a dogmata. Vzhledem ke skutečnosti že samotné chování je nejdůležitější projev člověka navenek, tedy co ostatní kolem vidí a vnímají, lze antisociální chování považovat za vysoce negativní protispolečenský nežádoucí jev. Toto chování, jak už je zmíněno i v dalších kapitolách může být zapříčiněno špatnou výchovou, během vývoje dítěte, popřípadě do určité míry i dědičností. V rámci vývoje člověka, můžeme hovořit o tom, že lidské chování se během životních etap mění, a pokud není s dostatečnou disciplínou v raném věku usměrňováno, je zde jistá pravděpodobnost, že přeroste v poruchu chování. Obecně poruchy chování se dělí dle různých kritérií, a lze je dělit například podle: podle společenské závažnosti nebo dle věku. [3, 14]

Pro nás je tedy důležitá porucha antisociální. Ta se vyznačuje porušováním nejen norem morálních a sociálních ale i právních. Toto chování nezasahuje pouze do života samotného jedince, ale ovlivňuje už i blízké okolí. Často je spjaté s chováním asociálním. Do tohoto chování patří souhrn činnosti:

- krádeže,
- loupeže,
- sexuální delikty,
- vraždy,
- terorismus,
- organizovaný zločin, apod. [3]

Náprava takových jedinců je velmi složitá, nákladná a zdlouhavá, a často nikam nevede (v případě recidivistů). Využívá za účelem nápravy především školních zařízení, věznic a nápravných zařízení, popřípadě psychiatrických léčeben. [15]

3.2 Kriminální a nekriminální psychopati

Důležitou kapitolou je také dělení psychopatů. Je důležité znát skutečnost, že ne každý psychopat se vyznačuje kriminálním chováním, jak ho známe z filmů (sériový vrazi apod.). Lze je tedy rozdělit na kriminální, tedy neúspěšné psychopaty, kteří sedí ve věznicích a psychopaty úspěšné, kteří se zvládli začlenit do společnosti, někdy se jim také říká korporátní psychopati. Nicméně je možné, že to jestli je psychopat kriminální či nekriminální povahy, určuje do jisté míry inteligence a sociální adaptabilita. Vzhledem k některým vlastnostem (vychytralost, osobitě kouzlo a šarm, sebevědomí, manipulátorství a oploštělé emoce, je takový úspěšný psychopat doslova predátorem v naší společnosti, a má předpoklady dosáhnout i na vysoké politické nebo firemní pozice. U takových psychopatů nenacházíme znaky kriminální činnosti. Jsou buď velmi dobře adaptovaní, a dokáží fungovat ve společnosti bez kriminální činnosti, nebo je jejich zdatnost v zakrývání důkazních materiálů či úplatkářství natolik na vysoké úrovni, že je jde jen velmi těžce odhalit. V případě odhalení pak jde často o velmi skandální a medializované kauzy. V praktické části, pak budeme hovořit o zobecněném rozdělení kriminálních a nekriminálních deprivantů. [Zdroj: F. Koukolík, Vzpoura deprivantů (přednáška), 2011]

3.3 Kriminalita a psychopatie

Není snadné přímo vymezit vztah mezi kriminalitou a psychopatií, protože není pravidlem, že musí být každý psychopat kriminální povahy a ne každý kriminálník musí vykazovat známky psychopatie. Je důležité znát diagnózu (zda se jedná o psychopate popřípadě sociopata) u pachatele závažného trestného činu pro určení a výkon trestu. To se jeví často jako problém, protože psychopati často disponují velmi rozvinutými schopnostmi učení a adaptace. Tyto schopnosti často fungují odlišně od normálních lidí. Na rozdíl od běžného kriminálního, který se nějakým způsobem může profilovat (profesionální kapsář, daňové úniky, dealer drog), psychopati vykazují velkou univerzálnost, takže vykazují průměrnou kvalitu odvedených trestných činností a to ovlivňuje i to, že se málo kdy zaměřuje přímo na jednu oblast kriminality. [4]

Pro bližší pochopení je nutné rozdělit kriminální psychopaty na dva základní typy: na primární (klasické psychopaty) a sekundární (neurotické psychopaty). U primárních psychopatů můžeme nalézat znaky jako nedostatek pocitů strachu, nepřátelskou povahu, impulzivní a agresivní jednání a velmi nízkou úroveň pocitů viny. Oproti tomu u sekundárního typu

psychopata můžeme nalézt znaky depresí, nedostatečnou socializaci, impulzivnost a jiné subjektivní poruchy a v poslední řadě vykazují tito psychopati sklony k pocitu viny. [4]

Často psychopati kompenzují svoji slabou sebedůvěru, pocity nejistoty či neuspokojení drogami a alkoholem. To jim dodává potřebný stimul, energii, klid a zapomnění. Tyto drogové závislosti mohou vést i ke snížení intelektu, změnám rysů povahy a osobnosti a v nejhorším případě až k úplné demenci.[4]

Výkon trestu a odnětí svobody u psychopatů a účinek tohoto trestu je v rámci vnímání psychopatu poněkud odlišný. Zatím co normální člověk, projevuje lítost nebo ho trápí svědomí ze spáchaného činu, psychopati tuto skutečnost vnímají jinak. Psychopat ví, že spáchal trestný čin a je smířený s výkonem trestu. Zabývá se jen svou vlastní osobou a oběti jeho činů ho nijak zvlášť nezajímají. Spíše se smíruje a připravuje na to, že bude trávit nějakou dobu ve vězení a přemýšlí nad touto dobou, kterou stráví za mřížemi. Pouze ve výjimečných případech uvažuje nad lítostí a s myšlenkami nad tím co vlastně provedl a že by se měl z těchto chyb poučit a snažit se o nápravu. Spíše bude přemýšlet nad tím, co udělal špatně a co příště musí změnit, aby nebyl dopaden. [4]

V rámci výkonu trestu, se systém pokouší nějakým způsobem o nápravu pachatele. Takový přístup k pachatelům se nazývá penitenciární zacházení a má za cíl subjekt motivovat, aby spolupracoval. Dalším cílem je reformování hodnot pachatele a jeho resocializace. [4]

Předpokládejme, že základ resocializace psychopatů je znalost jejich osobnosti. Na těchto znalostech pak lze stavět predikci jeho budoucího chování a způsobech jak se subjekt v různých situacích bude chovat. Je logické, že ve velkém množství případů jsou psychopatičtí vězni velmi problémoví, a proto je nutné zvolit odlišný přístup. Často se tak psychopati dostávají do izolace od ostatních vězňů a to ztěžuje podmínky pro jeho resocializaci. Další problematikou je recidiva u psychopatů. V rámci odpykání trestu a případných posudků komise zda byl psychopat napraven či nikoliv, zde hraje důležitou roli právě ona vlastnost učení a adaptace. Psychopat při rozhovoru s komisí dokáže velmi dobře předstírat lítost, smutek, či jiné emoce a velmi účelově obelhávat posudkovou komisi. Z tohoto hlediska je velmi obtížné skutečně zjistit, zda byl pachatel napraven či nikoliv. U velkého množství trestaných psychopatů, snad ani úplná resocializace není možná a proto se považuje za úspěch a efektivnost penitenciárního působení snižování kriminality, či oddalování dalších činů a jejich prodlevy. [4]

4 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Praktická část zpracovává prameny, jež se zabývají kriminologií, tedy vědou, která zkoumá jednu z cílových složek problematiky, o které pojednává bakalářské práce – kriminalitu, a jevem zvaným deprivace. V části pojednávající o kriminologii a kriminalitě, se můžeme dozvědět fundamentální informace o tom, co tato vědní disciplína studuje, co všechno zahrnuje a jaké místo a úkoly v dnešní společnosti tato oblast zastává. Je totiž zásadní pro správné pochopení následující kapitoly (jež řeší otázku deprivace), znát veškeré souvislosti týkající se kriminality, a její pojetí dnešní společností. To zahrnuje definici kriminality, jak se kriminalita projevuje a jak jí dělíme (zdroj – kdo, co a proč), dále kriminální (trestní) politiku, kontrolu kriminality (formální, neformální subjekty kontroly). Patří zde také neméně důležité podkapitoly kriminality, které pojednávají o struktuře, fenomenologii, rozsahu, dynamice, úrovních a prognostice. Pojmy skutečná, zjevná a latentní kriminalita jsou také důležitou součástí, protože nám rozdělují kriminalitu na tu, o které víme, tedy registrovanou, a tu která nebyla zanesena do databází formálních subjektů kontroly. V posledních letech zaznamenáváme určitý pokles v kriminalitě a to může být právě pokles registrované kriminality na úkor zvýšení té latentní. V další řadě je zde uvedeno teorie pachatele trestného činu a jeho protějšku oběti (viktimologie), na což navazuje část o prevenci.

V druhé části se pojednává o deprivaci a deprivantech. Tato skupina populace, jež trpí jednou z poruch osobnosti, se stává za jistých okolností zdrojem kriminality. Tato část bakalářské práce tedy jasně deklaruje to, co je to deprivace, kdo jsou to deprivanti, a kterými poruchami osobnosti jsou zasaženi. Samozřejmě pojednává o těch základních, o kterých se hovoří nejčastěji ve spojení s kriminalitou, tedy o antisociálních poruchách osobnosti (psychopatie a sociopatie). Tyto poruchy se pak mohou projevovat u jedinců antisociálním chováním, které společnost netoleruje. V opačném případě se jedná o nekriminálního psychopata a u něj je možné, že bude dosahovat i vysokých pozic ve firmách či vládních institucích. Tedy můžeme rozdělit psychopaty na kriminální a nekriminální. V poslední řadě se zaměřuje tato část na to, jak na psychopaty působí samotná kriminální činnost a výsledný trest. Vztah mezi psychopatickým individuem a výkonem trestu, trestným činem, a zdali je možná náprava, či je recidiva nevyhnutelná.

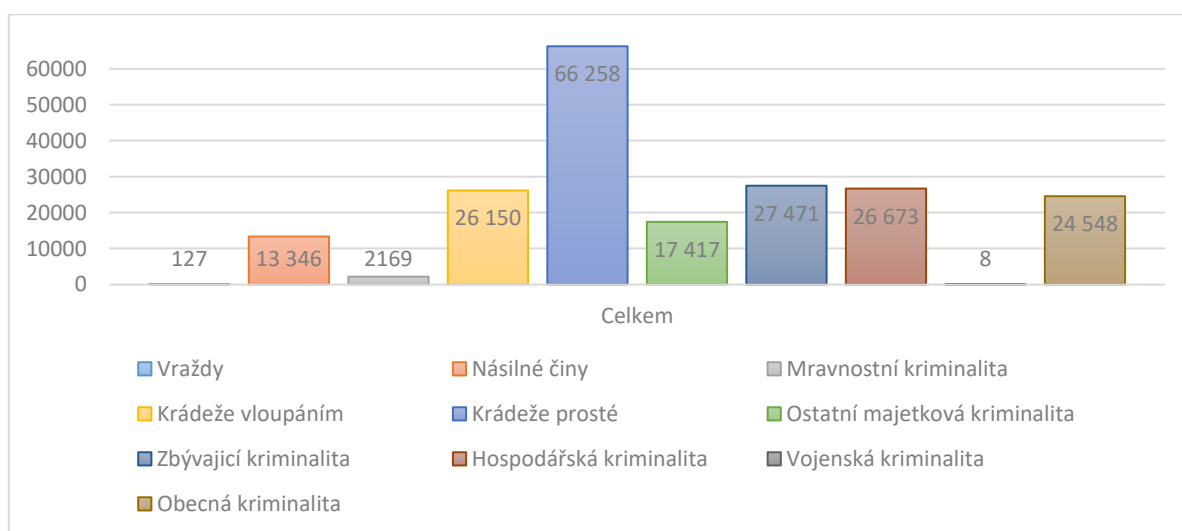
II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 DEPRIVANTI A KRIMINALITA

Praktická část se zabývá otázkou deprivantů a jejich kriminální činnosti na základě zpracovaných dat v teoretické části. V první řadě se zaměří na četnost kriminality a jednotlivé druhy kriminality v rámci určeného roku (z neaktuálnějších dat pro celý rok 2016). Dále na základě výzkumů určí odhadovaný podíl deprivantů v určitých oblastech kriminální činnosti. Dalším bodem, na který se praktická část zaměřuje, jsou principy obrany a prevence, tedy jak poznat deprivanta na „laické“ úrovni i té odborné. V další řadě obsahuje návrh na jednotnou tabulku, pro identifikaci a označení úrovně a typu deprivantů a obsahuje návrh na systém kontroly a prevence u dětí a mladistvých. V poslední části pojednává praktická část o nejznámějších vybraných případech (nejhorších deprivantů) psychopatů v historii, pro ucelený obraz o této nejvíce problematické skupině kriminálního typu deprivantů.

5.1 Statistické údaje o registrované kriminalitě

Jak už bylo zpracováno v teoretické části, v kapitole 1.4.1, kriminalita v České republice od roku 1989 velmi narůstala, a v roce 1999 dosáhla své nejvyšší hodnoty za posledních téměř třicet let. Poté míra kriminality počala klesat, a v roce 2016 se dostala na přibližně poloviční úroveň oproti hodnotám z roku 1999. Pro vyhodnocení četnosti kriminálně jednajících deprivantů využijeme pouze údaje z roku 2016, jakožto neaktuálnější zdroj informací o kriminalitě. V následujícím grafu jsou znázorněny druhy kriminality a jejich četnost za kalendářní rok 2016.

Graf. 3.: Grafické znázornění četnosti jednotlivých druhů kriminality na území ČR za rok 2016 [Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>]

5.2 Statistické údaje výskytu deprivantů

Jak už bylo definováno, jako deprivanty bereme lidi, kteří trpí poruchami osobnosti. Samotných poruch krom psychopatické a sociopatické poruchy osobnosti je mnoho (paranoidní, schizoidní, disociální, emočně nestabilní – impulzivní nebo hraniční typ, histriónská, anankastická, anxiózní, závislá, nezdrženlivá, pasivně agresivní a výčet poruch definovaných v USA – schizotypální, dysforická, narcistický či obsedantně kompulzivní, v poslední řadě nezařazené poruchy sadistické a masochistické). Některé typy poruch se navzájem prolínají a často se vyskytují v kombinaci. V této kapitole se tedy bude hovořit o hlavních poruchách a jejich procentuálním výskytu v populaci. Z výzkumů vyplívá:

Vybrané druhy poruch	Populace a procentuální zastoupení (data z výzkumu či odhady odborníků)
Poruchy osobnosti (obecně)	<ul style="list-style-type: none"> • Normální populace celosvětový průměr 3 - 13 % • Psychiatrická populace – 15 – 30 % • Suicidální populace – až 51,6 %
Antisociální porucha osobnosti	<ul style="list-style-type: none"> • U normální populace - 4% • U žen - 1 % • Vězeňská populace – až 50 % u mužů • Vězeňská populace – až 20 % u žen
Psychopatická porucha osobnosti	<ul style="list-style-type: none"> • 1 % z normální populace • U žen 0,25 % • Vězeňská populace – až 12,5 % u mužů • Vězeňská populace – až 5 % u žen
Paranoidní porucha	<ul style="list-style-type: none"> • Dva rozdílné výzkumy 0,5 % a 4,4 % zastoupení v normální populaci • Vězeňská populace až 45 %
Schizofrenní porucha	<ul style="list-style-type: none"> • Dva rozdílné výzkumy 0,9 % a 4,5 % zastoupení v normální populaci
Disociální porucha	<ul style="list-style-type: none"> • 2-3 % normální populace • Až 47 % vězeňské populace

Emoční nestabilita (impulzivní)	<ul style="list-style-type: none"> • 1,33 % normální populace
Emoční nestabilita (hraniční)	<ul style="list-style-type: none"> • 2-3 % normální populace • 40 – 85 % suicidální populace
Histriónská porucha	<ul style="list-style-type: none"> • 0,52 % normální populace
Narcistická porucha	<ul style="list-style-type: none"> • 0,8 % normální populace
Pasivně-agresivní porucha	<ul style="list-style-type: none"> • 1,7 % normální populace

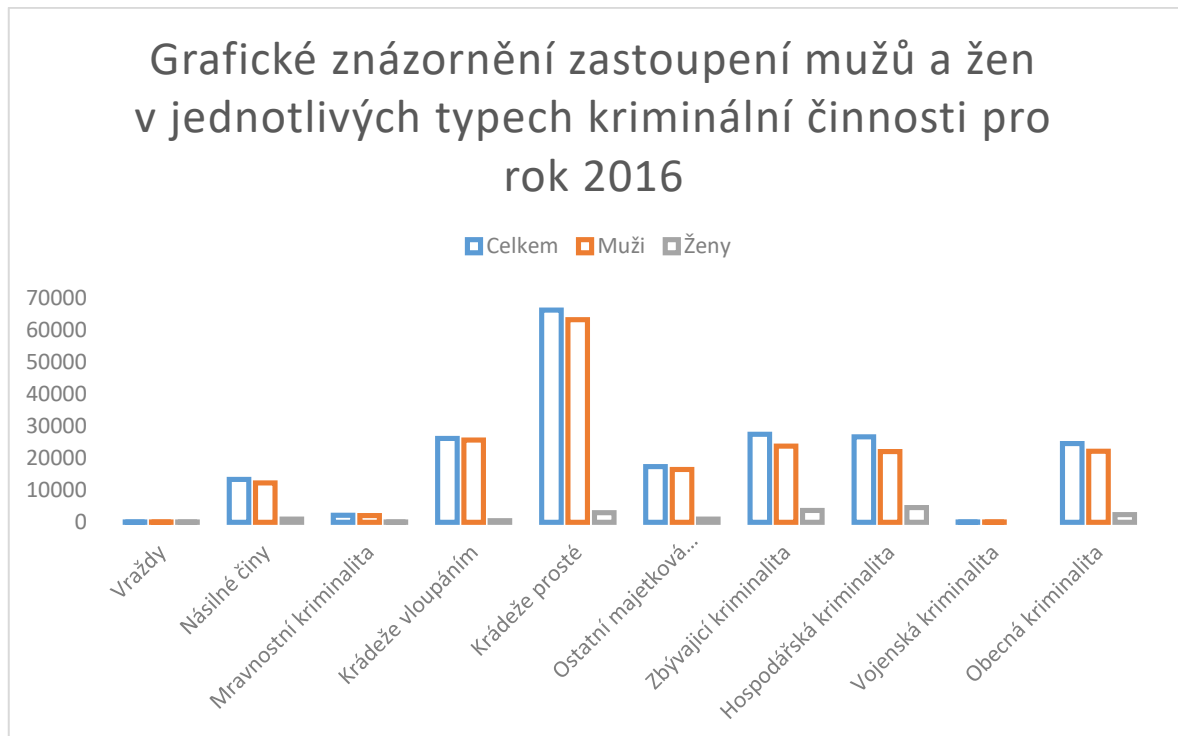
Tab. 1.: Poruchy osobnosti a jejich zastoupení [16,17]

Z dostupných dat se dá tedy vyčíst, že zastoupení deprivantů ve věznicích je razantně vyšší, než u normální populace. Například ve Spojeném království bylo zjištěno, že ve vězeňské populaci je 63 % zastoupení mužů a 49 % žen s poruchami osobnosti. S psychopatickou poruchou osobnosti bylo oproti tomu diagnostikováno pouhých 4,5 % s použitím Hareova dotazníku (PCL-R skóre ≥ 30 a s použitím podmínek ≥ 25 13 % vězeňské populace – více o dotazníku v kapitole 5.6). To ukazuje různorodost jednotlivých společenství. Tedy procentuální vyjádření, které tvrdí, že zastoupení nositelů s antisociální poruchou osobnosti u mužské vězeňské populace je přibližně 50 % a té ženské 20 %, je jen hrubým celosvětovým průměrem a hodnoty v rámci různých geografických poloh a kulturních společenství se mohou výrazně lišit na základě podmínek, v jakých testované skupiny žijí. [17]

5.3 Zastoupení deprivantů mezi pachateli trestných činů

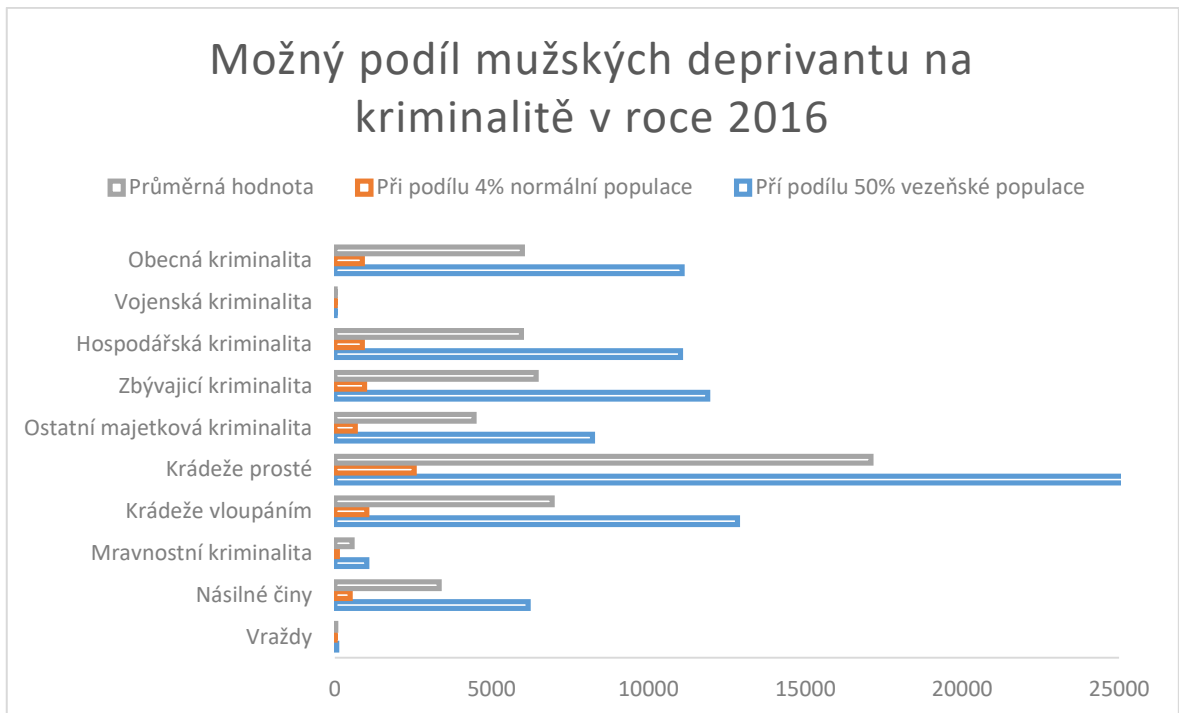
Určení zastoupení deprivované populace v té kriminálně se chovající na základě předchozích dat je poměrně složité. Je třeba si uvědomit, že je velké množství typů kriminálních činností a v každé je jiné zastoupení deprivantů a to samozřejmě platí i o zastoupení v pohlaví (vyšší zastoupení mužů v kriminalitě obecně, a více jak dvojnásobek deprivantů v mužské populaci oproti ženské). V roce 2016 bylo 92,02 % zastoupení v celkové kriminalitě mužů a 7,98 % žen. Zastoupení v jednotlivých odvětví kriminální činnosti u mužů a žen pak je graficky znázorněno grafem 4. Ze statistik se dá tedy vyčíst, že obecně platí, že podíl je mnohem nižší množství deprivovaných zástupců mezi ženami, jak mezi muži.

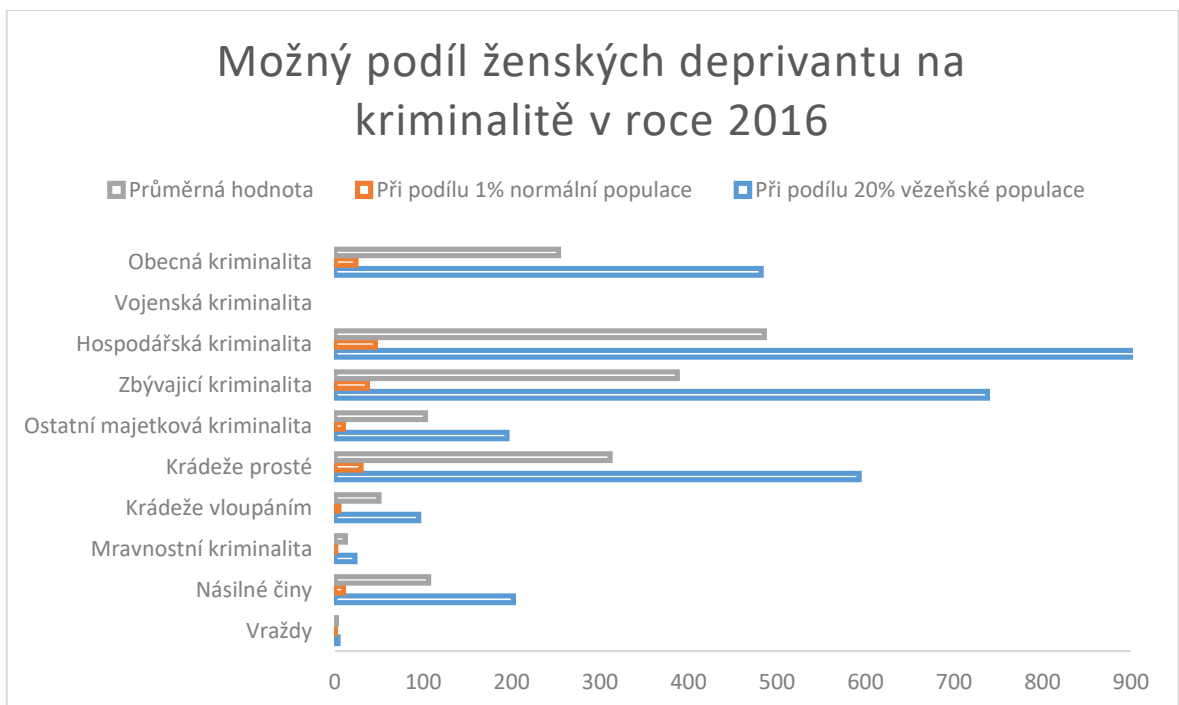

Graf. 4.: Grafické znázornění zastoupení mužů a žen v jednotlivých typech kriminální činnosti pro rok 2016 [Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>]

Pro vyjádření přesných hodnot deprivovaných osob by pak byl potřebný složitý výzkum, kdy by byl každý pachatel evidovaného činu podroben vyšetření odborníkem za pomoci Hareova dotazníku. Tato vyšetření se ale používají jen u těch těžších a závažnějších případů, proto se skutečné hodnoty dají jen odhadovat. V rámci toho se tato kapitola alespoň pokusí vytvořit teoretické hodnoty založené na výzkumu, jež uvádí procentuální výskyt v normální populaci a procentuální výskyt v té vězeňské a tyto procenta budeme aplikovat na jednotlivé typy kriminality a budeme předpokládat, že skutečné hodnoty se budou pohybovat někde mezi nimi (další odhad za použití aritmetického průměru). Následující grafy jsou rozděleny na muže a ženy pro lepší přehlednost.

Graf. 5.: Výskyt mužských deprivantů dle uváděných procent a zprůměrovaná hodnota
 [Zdroje: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>, 16, 17]

Graf. 6.: Výskyt ženských deprivantů dle uváděných procent a zprůměrovaná hodnota
 [Zdroje: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>, 16, 17]

V rámci hodnot v grafech, je vidět, že zastoupení deprivantů v kriminalitě je nezanebatelné, a v rámci kontroly a prevence kriminality by se jim měla věnovat větší pozornost. Dalším důvodem proč bychom tyto data měli brát na zřetel je, že u většiny deprivantů je daleko vyšší pravděpodobnost recidivy a proto by se mělo přistupovat k této poměrně menší části populace s vyšší ostražitostí, přísností při posuzování trestných činů a následnému určení trestů a i při preventivních opatřeních zahrnující kontrolu těchto jedinců již v mládí. Prevencí a tím jak odhalit takové jedince, popřípadě jak se bránit bude věnována další kapitola.

5.4 Jak poznat deprivanta a jak se bránit

V dnešní době poznat deprivanta není nic snadného. Žijeme v poměrně neosobní době a krom nejbližší rodiny a přátel, je těžké říci, že někoho doopravdy známe. Jednou z věcí, která tomu nepřispívá, je i poměrně velká neznalost této problematiky. Jako první část prevence se tedy jeví přítomnost povědomí o této odvrácené tváři lidství v naší společnosti. Toto povědomí by mělo zasahovat do každé vrstvy naší společnosti a mělo by toto povědomí působit spíše jako osobní štít každého jedince, aby byl schopen rozeznat nebezpečí a mít alespoň nějakou šanci se bránit, či se v čas preventivně od takového deprivanta vzdálit. V druhém rozměru přichází na řadu tzv. Hareův dotazník. Tento dotazník slouží jako nástroj pro diagnostiku a hodnocení antisociálních a psychopatických osobností. V tomto případě jde zejména o odbornou rovinu, protože takové provádění diagnózy, by měli provádět jen odborníci (psychologové a psychiatři). Je ale třeba zmínit že znalost (know-how) tohoto nástroje není v žádném případě na škodu ani u normálních jedinců, což souvisí s výše zmíněným povědomím o této problematice. Je ale důležité mít na paměti, že ne každý takový deprivant musí být nutně kriminální povahy. To samé můžeme říct i o rozvinutosti poruch takového deprivanta. Je velmi důležité být obezřetný v takové obraně, protože člověk, který se chová antisociálně, ještě nemusí být přímo deprivant a naopak deprivant, který působí jako zcela normální člověk, nemusí být takový, jak se nám jeví. Proto před vynesemím soudu je třeba vše řádně promyslet, a v případě „laické“ úrovně, si nejlépe takové poznatky nechat pro sebe, protože u „laického“ posudku, není jistota správného a korektního posouzení.

5.4.1 Jak se bránit v běžném životě

V běžném životě, se s největší pravděpodobností již většina lidí setkala s člověkem, který vykazoval chování deprivanta. Takové lidi přitahuje vzrušení (adrenalinová zábava),

mohou se vyznačovat nápísem „sex – drogy – rock and roll“, často jsou rebelové bez příčin, honosí se tím, jací jsou dobří milenci, milují iluzi moci, dále často lžou, kradou či podvádějí. Nerespektují bezpečí druhých, morální zásady, sociální pravidla a mají vzato, že jsou zde proto, aby byly porušovány. Často slibují, aniž by chtěli slovo dodržet. Naleznete u nich kriminální chování (část i opakované), které jim zatím procházelo. Za předpokladu, že chtějí něco dosáhnout, jsou velmi milí, oslniví a charismatičtí. Často špatně hospodaří s penězi, pijí alkohol či užívají drogy, a jejich vztahy dlouho nevydrží (mívají velký počet partnerů). Jen málokdy si s něčím doopravdy dělají starosti, bývají povznesení nad věcí. Jestliže někomu provedou něco špatného, odůvodňují to, že by oběť udělala to samé, dostala by k tomu příležitost. Víte o jejich chybách, přesto však vás nadále přitahují. Občas se můžete setkat s tím, že vám vypráví, kolik lidí je nemá rádo, proč ale už nedokáží odůvodnit. Velmi hezky dokáží přemlouvat či vysvětlovat. Obecně jsou nezodpovědní. Po chvíli jsou schopní říci, že jste stejní či myslíte stejně. Dokáží vyprávět o tom, že jsou doslova geniální a rádi soutěží. Mají-li udělat něco co slíbili, začnou se vymlouvat. Velmi snadno podlehnou rozčilení a fyzicky zaútočí a také dokáží velmi dobře provokovat. [Zdroj: F. Koukolík, Vzpoura deprivantů (přednáška), 2011]

V případě, že se shoduje některá osoba s těmito vlastnostmi a znaky ve většině bodů, a je tedy nasnadě jediná obrana, a tou je přerušit kontakt, nebo doslova „utéct“, protože se s největší pravděpodobností může jednat o nositele antisociální poruchy osobnosti - deprivanta (psychopat, sociopat). Je možné, že tento deprivant není kriminální povahy, ale i přesto takoví lidé dokáží velmi potrápiti své blízké okolí a proto je nejlepší způsob jak sami sebe chránit - nebýt s nimi v kontaktu. [Zdroj: F. Koukolík, Vzpoura deprivantů (přednáška), 2011]

5.4.2 Hareův dotazník (psychopathy checklist)

Hareův dotazník patří do odbornějších způsobů jak odhalit osobu s antisociální poruchou, a jedná se o druh kontrolního seznamu pro diagnostiku a hodnocení psychopatických a antisociálních osobností (v angličtině The Hare Psychopathy Checklist – Revised PCL-R). Lidé, kteří jsou psychopatičtí, parazitují bezohledně na druhých za použití šarmu, podvodů, násilí, nebo jiných metod za účelem dosažení profitu. Tyto poruchy zahrnují symptomy, které se více nebo méně projevují. Mezi takové, řadíme symptomy jako například nepřítomnost svědomí nebo pocitu viny, nedostatek empatie, jsou egocentričtí, často patologicky

lžou, opakované porušování norem a zákonů, oploštělé nebo mělké emoce, a jistá profesní univerzalita. [18]

PCL-R dotazník se často používá k diagnostikování obviněných nebo odsouzených pachatele trestných činů a v poslední době se zjistilo, že za pomoci tohoto dotazníku lze s vysokou citlivostí detekovat i sexuální delikventy (muže i ženy), a dospívající delikventy. [18]

Skládá se z 20 - bodové stupnice hodnocení symptomů, která umožňuje kvalifikovanému odborníkovi (např. psycholog, psychiatr) vyhodnotit a porovnávat s vysokou citlivostí stupeň psychopatické či antisociální poruchy osobnosti s prototypem psychopata. [18]

PCL-R dotazník, se využívá pro klinické, právní nebo výzkumné účely a byl vyvinut počátkem 20. století Robertem D. Harem (kriminální psychologie). Vzhledem k tomu, že psychopati často mohou být recidivisty, kteří opakují trestný čin i po uplynutí trestu, se PCL-R dotazník používá často v rámci soudních řízení, jako ukazatel potenciálního rizika, které pachatelé či odsouzení vězni představují. Na základě tohoto dotazníku se pak rozhoduje například o délce trestu, při rozhodování o podmíněčném propuštění nebo o tom jakou léčbu by subjekt měl podstoupit. [18]

5.4.2.1 Popis dotazníku

Celý proces diagnostiky pomocí dotazníku probíhá ve dvou částech, v první řadě jde o polostrukturovaný rozhovor a analýza přehledu a historie subjektu z jeho osobních záznamů. Během hodnocení, odborný examinátor vyhodnocuje 20 položek seznamu, které měří centrální charakter psychopatické osobnosti. Položky pokrývají interpersonální vztahy subjektu, jeho afektivní a emotivní stránky, jeho reakce na jiné osoby a různé situace. Dále zkoumá jeho sociální deviace, životní styl, míru sobectví a nepochopení viktimizace jiných lidí a v poslední řadě mapuje (ne)stabilitu a antisociální život a sociální vazby. Výsledný materiál pak mapuje dva klíčové aspekty, které pomáhají definovat výsledný podíl psychopatické či antisociální osobnosti subjektu. [18]

20 položek seznamu:

- šarm a povrchní kouzlo,
- přehnaně velký sebevědomí (velmi přemrštěné),
- potřeba neustálé stimulace zvenčí,
- patologická lhavost,

- jsou velmi vychytralí (mazaní) a manipulátorští,
- nedostatečné nebo nepřítomné výčitky a svědomí,
- oploštělý efekt (mělké a povrchní emoce),
- nedostatek empatie,
- parazitický životní styl,
- špatně kontrolují své chování,
- sexuální promiskuita,
- časté problémy s chováním,
- nedostatek realistických dlouhodobých cílů,
- impulsivita,
- nezodpovědné chování,
- neschopnost přijmout zodpovědnost za svá jednání,
- mnoho krátkodobých intimních vztahu (manželských, partnerských),
- kriminalita mladistvých,
- zrušení podmíněného propuštění,
- kriminalistická univerzálnost (všestranná zaměřenost a průměrnost). [18]

Rozhovorová část hodnocení zahrnuje další položky jako je historie pracovních míst a vzdělání, analýza rodinných vztahu a vazeb, kriminální pozadí apod. Vzhledem k tomu že psychopati často lžou, a dokáží se adaptovat či velmi dobře napodobovat různé druhy emoci (tzv. psychopatické mimikry), je velmi důležité aby veškeré informace byly dohledatelné a ověřitelné z dokumentů a z historie případu. [18]

5.4.2.2 Vyhodnocení dotazníku

Po řádném dokončení testů kvalifikovaným odborníkem, je výstupem výsledné skóre, kdy maximální hodnota získaného skóre subjektem může dosáhnout 40 bodu. V rámci dotazníku se skóruje tímto způsobem: je-li znak přítomen získá 2 body, je-li znak přítomen částečně 1 bod, není-li přítomen 0 bodů. Prototypový tedy absolutní psychopat by v takovém testu dosáhl maximálního skóre, zatímco člověk bez znaků psychopatické osobnosti, by dosáhl nulových výsledků. Pakliže zkoumaný subjekt dosáhl skóre 30 a více, jedná se s vysokou citlivostí o psychopata. Lidé, kteří nežijí v kriminálním prostředí, obvykle dosahují skóre kolem 5 bodů. Mnoho ne-psychopatických pachatelů trestných činů dosahují běžně skóre kolem 20 bodů. [18]

5.5 Návrh prevence diagnostikou

Jistá možná prevence se nabízí, již od útlého věku dětí či u dospívajících adolescentů. Toto časové rozmezí vývoje osobnosti je plné rozporů a divokého vývoje dítěte či adolescenta, a osobnost člověka se stále ještě utváří a formuje. Jak už bylo řečeno dříve, již v takovém věku lze do jisté míry rozpoznat a detekovat počínající znaky deprivantství. Proto je nasnadě navrhnout jistá opatření, díky kterým by se tyto jedinci byli povinni podrobit diagnostickému procesu za pomoci na to vymezených odborníků. Samozřejmě by se jednalo o kontrolu problémových jedinců, kteří vykazují neakceptovatelné chování dlouhodobě či opakovaně, a tudíž by se takovou diagnostikou mohlo prověřit, zda není příčinou právě antisociální porucha osobnosti. Po absolvování vyšetření by se pak s jedincem pracovalo na základě výsledků. V případě že by byly přítomny znaky antisociálních poruch, byl by takový jedinec zařazen do programu resocializace, a nadále by se jim věnovali odborníci na oblast určení. V druhé řadě by takový jedinec byl zařazen do seznamu deprivantů, a byl by podroben vyšší kontrole formálními subjekty, popřípadě by byl povinen docházet na sezení s psychiatrem či psychologem a podobnou formou by se eliminovalo nebezpečí nežádoucí činnosti na co nejnižší úroveň. Takový návrh je samozřejmě jen teoretický. V jeho uplatnění brání legislativa státu a již zaběhlý systém naší sociální sítě. V dnešní době je také problém v tom, že za takové adolescenty zodpovídá zákonný zástupce. Často pak systém narazí na problém, kdy zákonný zástupce nepovolí vyšetření či jinak znemožňuje práci formálních i dalších neformálních orgánů, a tímto způsobem znemožňuje určení diagnózy. V takových případech by musela vzniknout komise s oprávněním rozhodnout na základě souhrnných dat o jedinci (chování, výsledky ve škole, záznamy ve škole, souhrnné zprávy o jedinci sepsané učiteli, přehled přestupků či zápisů PČR), a pak by mohli uplatnit rozhodnutí napříč nesouhlasu zákonných zástupců jedince. Takové rozhodnutí by bylo řádně zkoumáno, a musela by se upravit legislativa a zákony v rámci škol a orgánu sociální správy.

5.6 Navrhované dělení u diagnostikovaných deprivantů

Zatím dělíme deprivanty dle toho jakou poruchou trpí a zdali jsou či nejsou kriminální povahy. Pro účely kontroly psychologů a psychiatru popřípadě formálními subjekty, by měla existovat jednotná tabulka, která by dělila deprivanty a typizovala je dle stupně závažnosti jejich poruchy a zdali jsou či nejsou kriminální povahy a tím tak sjednotila jejich vnímání. Takové označení by pak bylo zaneseno do jejich osobních složek pro zjednodušení další interakce mezi zástupci kontroly a individuem. Návrh této typizační tabulky by měl tedy

obsahovat 2 základní kategorie – deprivanti Typu A, a deprivanti Typu B. Toto označení by je klasifikovalo buďto jako kriminálně či nekriminálně vystupující deprivanty. V druhém, vertikálním rozměru by pak tyto kategorie měli jasně definované stupně závažnosti jejich poruch, a jak moc se projevují na okolí.

	TYP A (nekriminální)	TYP B (kriminální)
Stupeň 1	Znaky se projevují jen zřídka. Nezasahuje do života druhých lidí.	Znaky se projevují zřídka. Lehké přestupky (opakované).
Stupeň 2	Znaky se projevují opakovaně. Do života jiných lidí téměř nezasahuje.	Znaky se projevují opakovaně. Lehké přestupky, občasné krádeže, lhaní a podvody.
Stupeň 3	Znaky se projevují velmi často a intenzivně. Zasahuje do života jiných lidí.	Znaky se projevují velmi často a intenzivně. Závažnější trestná činnost (opakovaná).
Stupeň 4	Znaky se projevují neustále a intenzivně. Zásah do okolí a života lidí nevyhnutelný	Znaky se projevují neustále a intenzivně. Těžká trestná činnost (vražda, loupež, apod.)

Tab. 2.: Navrhované dělení deprivantů [Zdroj: vlastní]

V rámci tohoto značení, by mohla existovat dodatková část, ve které by se blíže specifikovaly konkrétní druh nebo druhy poruch osobnosti, kterými subjekt trpí, a zdali jsou v procesu léčení, či nikoliv. V případě evidence by pak byl subjekt nositelem označení například: „[Deprivant Typu A, Stupeň 2., ASPD + Schizoid, léčený – Ano/ Ne]“. Takové označení by mohlo sloužit formálním a některým neformálním subjektům kontroly.

Přehled příkladu doplňkových označení:

- PD (personality disordered – porucha osobnosti)
- ASPD (antisocial personality disordered – antisociální porucha osobnosti)
- ASPD + P (antisocial personality disordered + psychopath – antisociální porucha osobnosti + psychopatie)
- SCH (schizofrenní)
- CMC (cyklomatycký)
- PARA (paranoidní)

- ENI (emocionálně nestabilní – impulsivní)
- ENH (emocionálně nestabilní – hraniční)
- P/A (pasivně agresivní)
- DP (disociační porucha)
- HP (histriónská porucha)
- NP (narcistická porucha)
- A další.

5.7 Vybrané nejznámější případy

Pro ucelený obraz a doplnění představy o nejtěžších případech psychopatů, je zde několik příkladů z historie: Heinrich Himmler, Charles Manson, Bernard Madoff či případ studentů Harrise a Klebolda.

Heinrich Luitpold Himmler (1900-1945)

Jako jedním z nejznámějších předpokládaných psychopatů (nikdy nebyl vyšetřován), je Heinrich Himmler, který působil za druhé světové války jako říšský vůdce SS, šéf gestapa a velitel Waffen-SS. Také se stal říšským ministrem vnitra a organizátorem hromadného vyvraždování Židů (holokaust). Nikdy nebyl souzen. Po ukončení druhé světové války spáchal sebevraždu. Vyznával mysticismus, názory mesmerismu (léčba živočišným magnetismem), zájem o okultismus, přírodní léčitelství a homeopatii. Současně byl posedlý otázkou rasy a prosazoval árijský mýtus o nadčlověku. Jeho prohlášení o tom, že neexistuje lepší důkaz o dědičnosti, než je koncentrační tábor kde se nachází nemocná a deformovaná individua (položidé a podlidé), je jasnou ukázkou jeho pokřivených morálních hodnot a fanatismu. [18]

Obr. 1.: Fotografie Heinricha Himmlera [18]

Charles Milles Manson (narozen 1934)

Jedná se o bývalého zločince a vůdce kultů, který vedl skupinu lidí, známou jako Mansonova rodina. Tato komunita vznikla koncem 60. let minulého století v Kalifornii. Mansonovi stoupenčí spáchali během pěti týdnů řadu devíti vražd na čtyřech místech. V roce 1971 byl shledán vinen, za spáchání sedmi vražd. Mezi zavražděné patřila i známá herečka Sharon Tate. Byl výborný manipulátor. Měl nespočet sexuálních partnerů a partnerek. Věřil, že existuje hrozivá apokalyptická válka (nazval ji Helter Skelter – páté přes deváté), a že spáchané vraždy tuto válku pomohou urychlit. Také byl hudebník a skladatel. Neznal svého biologického otce, a jeho raný věk byl dost divoký. Podal dokonce žalobu na svého nevlastního otce, která dopadla dohodnutým rozsudkem. Matka byla údajně těžká alkoholička. Spoustu informací o Mansonovi nejsou pravdivé (poskytl spoustu příběhů svým tazatelům, které posléze byly vyvráceny). Do dnes si odpykává trest ve věznici Corcoran v Kalifornii. [20]

Obr. 2.: Fotografie Charlse Mansona z roku 2014 [20]

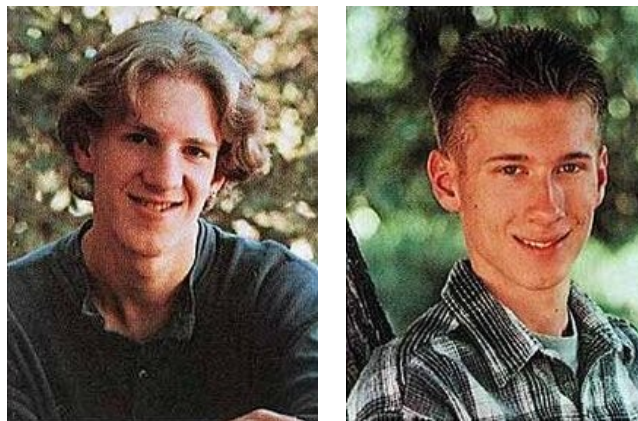
Eric Harris (18 let), Dylon Klebold (17 let)

Dvojice amerických studentů, jež v roce 1991 (20. duben) provedli útok na školu v Coloradském Littletonu. Při incidentu zastřelili 12 spolužáků, učitele a dalších 23 lidí poranili (některé kriticky). Tuto jejich akci pečlivě připravovali, dokonce jí i oznamovali (řekli přesně, co provedou) na internetu. Jedna z obětí dokonce žádala na popud jejich oznámení o zásah ředitele školy a policie. Oba mladíci měli již záznam v trestním rejstříku (krádeže), a měli zákaz kontaktu se střelnými zbraněmi, který nerespektovali (jezdili střílet na místní střelnici – s tím, že chtějí odstřelovat „místní negry“). Jejich další plán byl, ukradnou letadlo, a „nabořit“ se s ním do Manhattanu. Jejich útok na školu provedli úmyslně 20. dubna, což je zároveň výročí narození Adolfa Hitlera. Má se vzato, že psychopatem byl Harris. Podle

dostupných informací byl Klebolt depresivní, a na Harrisovi závislý. [Zdroj: F. Koukolík, Vzpoura deprivantů (přednáška), 2011]

Obr. 3.: Fotografie Erica Harrise [21]

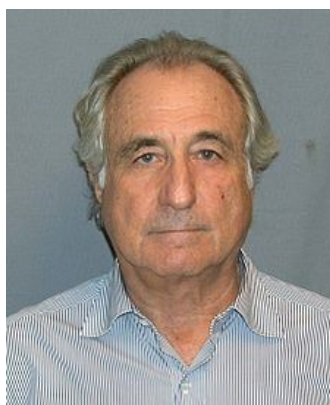
Obr. 4.: Fotografie Dylena Klebolda [21]

Bernard Leon Madoff (narozen 1938)

Tento americký podnikatel se zapsal do dějin největší finanční zpronevěrou v rámci Spojených států amerických. Také působil jako předseda burzy NASDAQ. Založil firmu, která působila jako jeden z největších obchodníků na Wall Street, a sám Madoff byl brán jako velký lidumil. V roce 1960 založil firmu Investment Securities a do roku 2008 této firmě předsedal. V roce 2008 byl zatčen americkou FBI, za velké množství podvodů. Tyto zpronevěry dosáhly 65 miliard amerických dolarů. Když si představíme, že jedna trojská unce zlata stojí 1700 amerických dolarů, můžeme říci, že je to srovnatelné s krádeží 1189 tun zlata. Také stál u startu poslední ekonomické recese, a má se vzato, že byl jednou z příčin. Po té co se ke všemu přiznal, řekl: „*Hluboce se omlouvám a stydím*“. [22]

Obr. 5.: Fotografie Bernarda Madoffa [22]

5.8 Využití poznatků v PKB (průmysl komerční bezpečnosti)

V průmyslu komerční bezpečnosti by znalosti o deprivantech mohly být užitečným zdrojem informací o tom, jak vlastně takový deprivant přemýšlí a koná v případě kriminálních aktivit. Vzhledem k povaze vlastností nositelů antisociálních poruch osobnosti a univerzállosti zaměření, jak obecného tak i kriminálního zaměření a činností týká, a neméně důležitým sklonům k recidivě, je velmi důležité, aby takový lidé byli evidováni. Taková evidence by pak mohla sloužit i nestátním registrovaným bezpečnostním firmám při identifikaci potencionální hrozby (například u speciální bezpečnostní služby či u dohledových kamerových systémů). V případě že by bezpečnostní systém či pracovníci fyzické ostrahy (s přístupem do takové databáze) zaznamenali shodu u evidovaného deprivanta, u kterého by bylo zjištěno opakované a časté chování kriminální povahy, mohli by zahájit zvýšený stupeň dohledu nad oblastí, kde se takový subjekt zrovna nachází a předejít tak nežádoucí činnosti subjektu. Takové využití by mělo uplatnění například v obchodních centrech, kasínech a hernách, na veřejných (frekventovaných) místech, a u dalších předmětů či oblastí, kde je třeba dbát na bezpečnost či chránit jakákoliv aktiva. Krom takového užití, by informace o takovém subjektu mohla sloužit přímo pracovníkům fyzické ochrany, protože je možné, že subjekt označený jako deprivant může být daleko nebezpečnější, než kriminálně se chovající příslušník normální populace. K označení, jak moc je či není nebezpečný takový útočník či lupič, by mohla sloužit výše navrhovaná tabulka (samotný subjekt by měl označení například deprivant Typu B, stupně 3 – což by značilo, že už má dřívější záznamy a může být i velmi nebezpečný, popřípadě dodatkové značení o poruše nositele). U takových systémů a bezpečnostních služeb, by muselo probíhat školení o problematice deprivantů, o projevech poruch a způsobech, jak by se takový deprivant mohl chovat. Samozřejmostí by bylo, že u soukromé bezpečnostní služby, by měli k dispozici pouze informace o Typu B, a byl by přístup k takovým informacím podmíněn řadou požadavků, které by taková bezpečnostní služba musela splnit. Dále by takový systém kontroly deprivantů zahrnoval řádně zákony o uchování osobních a citlivých údajů a řádnými smluvními podmínkami (vše by podléhalo novým zákonům, upravujících podmínky, za jakých takový přístup k informacím o deprivantech bude povolen). Celkový koncept takového zřízení by musel podléhat velmi přísným opatřením, jak ze strany formálních subjektů, tak neformálních a disponování s takovým druhem informací by předcházelo důkladným prověrkám osob s přístupem k těmto informacím. K udělení povolení by také předcházel bezpečnostní audit a systém by musel splňovat velké množství požadavků na bezpečnost systému.

6 SHRnutí PRAKTICKÉ ČÁSTI

Výstupem praktické části je vypracované zmapování situace kriminality na Území ČR v roce 2016, a v rámci toho je aplikován procentuální výstup z výzkumů nositelů poruch osobnosti. Za pomoci statistik a průměrů je zde vypracován odhad možného skutečného zastoupení nositelů antisociální poruch osobnosti, a z těchto dat, je zjevná nezanedbatelnost a nebezpečí ze strany deprivantů (kriminálních). Z uvedených údajů je také zřejmé, že jistou část populace tvoří nekriminální deprivanti, kteří dokáží velmi nebezpečně ovlivňovat společnost a dění kolem nás. Je tedy důležité řešit otázku prevence a identifikace takových jedinců.

Praktická část také podrobněji udává data z výzkumu o procentuálním výskytu dalších poruch osobností, se kterými se můžeme setkat u deprivantů. Často se stává že deprivant není nositelem pouze jedné poruchy. V rámci toho je dalším výstupem návrh na identifikaci a kategorizaci deprivantů do dvou typu (Typ A, Typ B), což rozděluje evidované deprivanty na nekriminální a kriminální, a na stupně, pro lepší posouzení závažnosti poruch a možného nebezpečí. K takovému značení je dle tohoto návrhu možné doplnit i další označení, které pak říká, jakými konkrétními poruchami subjekt trpí. Takový systém dělení pak může sloužit k důkladnějším bezpečnostním opatřením u formálních i neformálních subjektů a i v rámci průmyslu komerční bezpečnosti.

Neméně důležitou částí je i otázka prevence. Výstupem tedy v otázce prevence je návrh změn pro diagnostiku u dětí a mladistvých, za úpravy legislativy a přístupu kontroly. Zde se jedná hlavně o kontrolu u problémových subjektů, které vykazují opakovaně či dlouhodobě nežádoucí chování a jsou potenciálními kriminálníky.

V poslední řadě praktická část pojednává o vybraných, nejtěžších případech deprivace v historii. Tyto příklady slouží především k uvědomění, že tito lidé mohou znamenat skutečnou hrozbu, a v případě ignorování náznaků společnosti, může dojít ke katastrofálním následkům, a to přímo ke ztrátám na životech u kriminálních deprivantů či skandálními podvodům až pomalu nevyčísitelných hodnot.

ZÁVĚR

Bakalářská práce měla za vytyčené cíle, zpracování rešerše literatury a pramenů na téma kriminalita a deprivace, vymežit zkoumanou oblast z hledisek právních, sociálních, psychologických a historických, dále analyzovat a charakterizovat deprivaci jako jednu z příčin kriminality a na základě takových poznatků v praktické části vytvořit výstup, který z takových informací utvoří ucelený obraz problematiky, a na takovém základě utvoří návrhy opatření a důležitá data znázorní pomocí grafů a tabulek.

V první části se BP zabývá kriminalitou a vědou, která tento jev zkoumá, kriminologií. Kapitola vymezuje pojmy, jako jsou kriminalita, trestný čin, kontrola kriminality, apod. Dále rozděluje kriminalitu dle zaměření (základní dělení – obecná, hospodářská, atd.), a dle věku (kriminalitu dospělých, mladistvých a dětí). V dalším úseku se práce zabývá kriminalitou skutečnou, jež zahrnuje kriminalitu zjevnou (registrovanou) a latentní, která očividně existuje, ale do záznamů formálních subjektů se nedostává. Navazující část z dostupných zdrojů udává trend, jakým se četnost kriminality ubírala v posledních 30 letech za pomoci grafů, a pojednává o tom proč tomu tak bylo. V následujících třech kapitolách se pak pojednává o původcích trestných činů (pachatel), poškozených stranách (oběti) a jakým způsobem u nás funguje systém prevence.

Druhá polovina teoretické části patří deprivaci, jakožto možnému zdroji a původci kriminální činnosti deprivovaných osob (deprivantů). Tato část specifikuje deprivanty jako osoby, jež jsou nositeli poruch osobností, kterých je ale celá řada (nejdůležitějšími v rámci kriminality jsou antisociální a psychopatická porucha osobnosti). V této části se tedy vymezují základní pojmy v dané oblasti, a vymezuje co je to vlastně porucha a navzdory tomu co je lidská normalita. Dále co máme na mysli pod pojmem osobnost, definice a aspekty ovlivňující naši osobnost (dědičnost – geny, mozek a prostředí). V poslední řadě se v této kapitole hovoří o tom, jaké příčiny mohou být hlavním činitelem při nastartování poruch osobnosti u člověka. Celá kapitola čtenáři přibližuje základní informace o tom, co je deprivace a kdo jsou deprivanti.

O vztahu mezi kriminalitou a deprivací pak pojednává poslední pasáž teoretické části. Hlavními body zde jsou projevy a dopady deprivace. Těmito projevy je zejména anti-sociální chování, tedy patologický jev, který se kontrolní orgány snaží eliminovat. Takové

chování může být kriminální povahy, ale nemusí. V rámci toho se tedy dělí deprivanti (psychopati), na nekriminální a kriminální psychopaty. V praktické části pak práce zobecňuje rozdělení přímo na deprivanty (kriminální či nekriminální).

Praktická část patří vyhodnocování dat na základě teoretických poznatků a dat propůjčených z výzkumů. Součástí výstupu jsou statistiky kriminality za rok 2016, které jsou vyznačeny v grafu, na který posléze navazují odhady zastoupení deprivované populace v kriminální činnosti. Tyto odhady se opírají o výzkum udávající procentuální zastoupení populace s poruchami osobnosti v normální i vězeňské populaci (muži: normální populace 4 %, vězeňská populace přibližně 50 %, ženy: normální populace 1 %, vězeňská populace až 20 %). Tyto procentuální vyjádření pak zavádí na jednotlivé oblasti kriminality a vzhledem k tomu, že je prakticky nemožné vyšetřit každou osobu, která se dopustila trestného činu, je výstupem průměr hodnot mezi normální a vězeňskou populací (předpoklad, že se hodnoty pohybují v takovém rozmezí). Dále se praktická část zabývá návrhem na evidenci a typizaci deprivantů. K té slouží navrhovaná tabulka obsahující typy kriminální a nekriminální a stupně závažnosti poruch a dodatkové označení s konkrétní poruchou. Takové označení by mělo za cíl zjednodušit dohled nad potenciálními pachateli trestných činů. V další části se pojednává o tom jak takového deprivanta poznat na „laické“ i odborné úrovni, na což navazuje prevenci u dětí a mladistvých, jež je neméně důležitou oblastí. Navrhuje se zde zpřísnění kontroly a diagnostiky u takových jedinců. V poslední řadě praktická část navrhuje využití v průmyslu komerční bezpečnosti, jež by bylo prolno s orgány formální kontroly. Celá kapitola je zakončena ukázkovými subjekty s historie, jako odstrašující příklad, kam až může zajít nekontrolovaný deprivovaný člověk.

Celý koncept práce mne napadl díky panu doktorovi Františku Koukolíkovi, který mne nejen inspiroval, ale i poskytl skrze jeho publikace velké množství znalostí a materiálů. Práci na BP, hodnotím jako velmi kladnou zkušenost, která mne donutila se zabírat danou tematikou více do hloubky, a ne jen okrajově.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČÍRTKOVÁ, L.: Kriminální psychologie. 1. vydání, Praha: EUROUNION s.r.o., vydavatelství právnické a ekonomické literatury, ISBN 80-85858-70-3, Praha, 1998.255 s.
- [2] DRTILOVÁ, J., KOUKOLÍK, F.: Vzpouora deprivantů: Nestvůry, nástroje, obrana. Nakladatel: Galén, ISBN: 978-80-7492-120-9, 2006
- [3] DRTILOVÁ, J., KOUKOLÍK, F.: Zlo na každý den – Život s deprivanty. Nakladatel: Galén, ISBN: 80-7262-088-6, 2002
- [4] NĚMEC, J.: Psychopatie a kriminalita (Život ze dne na den). Praha: Vydavatelství a nakladatelství MV ČR Centurion, ISBN: 80-901121-7-X, 1993
- [5] SPURNÝ, J.: Psychologie násilí. Praha: Vydavatelství: Eurounion, ISBN 80-85858-30-4, Praha 1996
- [6] ZAPLETAL, J.: Kriminologie 1,2. Policejní akademie, Praha, ISBN 80-210-0681-1, ISBN: 80-210-0616-1, Praha 1995
- [7] ŠTABLOVÁ, CSC, Doc. ing. Renata. Kriminologie: Studijní texty [online]. Praha, 2008 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <https://is.jabok.cz/el/JA10/zima2012/S2041/um/kriminologie.pdf>
- [8] VICHLENDÁ, Michal a Ivan KRČEK. *Kriminologie*. Karviná, 2011. Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o.
- [9] Trestný čin. *Wikipedie* [online]. 2012 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Trestn%C3%BD_%C4%8Din
- [10] CHMELÍKOVÁ, Kristýna. *Rizikové faktory a dráhy kriminality mladistvých v regionu Olomoucko*. Brno, 2010. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Pavel Horák, Ph.D.
- [11] Kriminální. *Wikipedie* [online]. 2007 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kriminální>
- [12] Anetická psychopatie, antisociální porucha osobnosti, ASPD - příznaky, projevy, symptomy. *Priznaky-projevy* [online]. Napsala MUDr. Eva Pivoňková, 2014 [cit.

- 2017-05-25]. Dostupné z: <http://www.priznaky-projevy.cz/psychiatrie-sexuologie/aneticka-psychopatie-antisocialni-porucha-osobnosti-aspd-priznaky-projevy-symptomy>
- [13] Psychopatie. Wikipedie [online]. 2009 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Psychopatie>
- [14] Sociopatie. Wikipedie [online]. 2012 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sociopatie>
- [15] Poruchy chování. Wikipedie [online]. 2014 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Poruchy_chovani
- [16] SEDLÁŘOVÁ, Zuzana, Marie OCISKOVÁ, Jan PRAŠKO PAVLOV, Klára LÁTALOVÁ, Dana KAMARÁDOVÁ a Aleš GRAMBAL. Suicidalita u poruch osobnosti. *Psychiatrie pro praxi*. 2015, 2015, 16(3), 5 stran.
- [17] 2ANTISOCIAL PERSONALITY DISORDER. *Pub Mad Health* [online]. 2010 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmedhealth/PMH0015230/>
- [18] Hare Psychopathy Checklist. *Encyclopedia of mental disorders* [online]. [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: <http://www.minddisorders.com/Flu-Inv/Hare-Psychopathy-Checklist.html>
- [19] Heinrich Himmler. *Wikipedie* [online]. 2014 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Himmler
- [20] Charles Manson. *Wikipedie* [online]. 2017 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Manson
- [21] Eric Harris and Dylan Klebold. *Wikipedie* [online]. 2016 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Eric_Harris_and_Dylan_Klebold
- [22] Bernard Madoff. *Wikipedie* [online]. 2009 [cit. 2017-05-25]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bernard_Madoff

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BP	Bakalářská práce.
IT	Informační technologie.
ČR	Česká republika.
ESSK	Evidenční statistický systém kriminality.
DNA	Deoxyribonukleová kyselina.
ASPD	Antisocial personality disorder (antisociální porucha osobnosti).
PCL-R	Psychopathy Checklist – revised (Hareův kontrolní dotazník).
PČR	Policie České republiky.
PD	Personality disorder (porucha osobnosti).
ASPD + P	Antisocial personality disorder + Psychopathy.
SCH	Schizoid (schizofrenní porucha osobnosti).
CMC	Cyklomatycká porucha osobnosti.
PARA	Paranoid (paranoidní porucha osobnosti).
ENI	Emocionálně nestabilní – impulsivní typ poruchy osobnosti.
ENH	Emocionálně nestabilní – hraniční typ poruchy osobnosti.
P/A	Pasivně agresivní porucha osobnosti.
DP	Disociační porucha osobnosti.
HP	Histriónská porucha osobnosti.
NP	Narcistická porucha.
PKB	Průmysl komerční bezpečnosti.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1.: Fotografie Heinricha Himmlera [18]</i>	48
<i>Obr. 2.: Fotografie Charlse Mansona z roku 2014 [20]</i>	49
<i>Obr. 3.: Fotografie Erica Harrise [21]</i>	50
<i>Obr. 4.: Fotografie Dylena Klebolda [21]</i>	50
<i>Obr. 5.: Fotografie Bernarda Madoffa [22]</i>	50

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1.: Poruchy osobnosti a jejich zastoupení [16,17] .....</i>	<i>39</i>
<i>Tab. 2.: Navrhované dělení deprivantů [Zdroj: vlastní].....</i>	<i>47</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf. 1.: Registrovaná trestná činnost v ČR 2008 – 2016 [zdroj: www.policie.cz]....</i>	21
<i>Graf. 2.: Registrovaná trestná činnost v ČR / ČSR 1989 – 2007 [8].....</i>	22
<i>Graf. 3.: Grafické znázornění četnosti jednotlivých druhů kriminality na území ČR za rok 2016 [Zdroj: http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx].....</i>	37
<i>Graf. 4.: Grafické znázornění zastoupení mužů a žen v jednotlivých typech kriminální činnosti pro rok 2016 [Zdroj: http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx].....</i>	40
<i>Graf. 5.: Výskyt mužských deprivantů dle uváděných procent a zprůměrovaná hodnota [Zdroje: http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx, 16, 17] .....</i>	41
<i>Graf. 6.: Výskyt ženských deprivantů dle uváděných procent a zprůměrovaná hodnota [Zdroje: http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx, 16, 17] .....</i>	41